

Regeringens proposition med förslag till lag om aktiebolaget Teknologiska forskningscentralen VTT Ab och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas lagar om aktiebolaget Teknologiska forskningscentralen VTT Ab och om ombildning av Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen till ett aktiebolag.

De nuvarande lagarna om mätteknikcentralen och Teknologiska forskningscentralen VTT ska upphävas. Lagen om Teknologiska forskningscentralen VTT Ab ska innehålla bestämmelser om aktiebolagets syfte, ställning, uppgifter, ekonomiska verksamhetsprinciper, finansiering och informationsskyldighet samt ikraftträdande.

Statsrådet ska bemyndigas att överlåta den egendom som är i Mätteknikcentralens och Teknologiska forskningscentralen VTT:s besittning och deras verksamhet till det aktiebolag som ska bildas. Överlåtelsefullmakten gäller inte Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet, som ska integreras i Säkerhets- och kemikalieverket. Mätteknikcentralens och Teknologiska forskningscentralen VTT:s personal övergår i aktiebolagets tjänst.

Dessutom föreslås i propositionen ändringar gällande överföringen av Mätteknikcentra-

lens ackrediteringsenhet i lagen om Säkerhets- och kemikalieverket och lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven. Vidare föreslås nödvändiga ändringar i lagen om måttenheter och mätnormalsystem, gentekniklagen och lagen om bolagisering av de funktioner vid statens tekniska forskningscentral som hänför sig till utvecklingen och förvaltningen av intresseföretag.

Propositionens mål är att främja dels den samhälleliga genomslagskraften för forskningen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och dels den operativa effektiviteten i fråga om skötseln av uppgifterna i enlighet med statsrådets principbeslut om en totalreform av forskningsinstituterna och forskningsfinansieringen. Propositionen hänför sig till den första tilläggsbudgetpropositionen för 2014 och budgetpropositionen för 2015.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING	4
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis	4
Teknologiska forskningscentralen VTT	4
Mätteknikcentralen	5
Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet	6
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU	7
Innovationsverksamhetens internationella utveckling	7
Internationell jämförelse	7
Sverige	7
Norge	8
Danmark	8
Tyskland	8
Holland	8
EU-lagstiftningen	9
Statligt stöd	9
Ackreditering	9
2.3 Bedömning av nuläget	10
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	11
3.1 Målsättning	11
3.2 De viktigaste förslagen	11
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
4.1 Ekonomiska konsekvenser	11
Bildande av aktiebolag	11
Egendom	12
Behandling av aktiebolaget i skattehänseende	12
Konsekvenser för statsekonomin	13
Konsekvenser för affärsverksamheten	14
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	14
4.3 Ägarstyrning samt närings- och innovationspolitisk styrning	14
4.4 Konkurrenspolitiska konsekvenser	15
VTT:s och MIKES roll bland forskningsinstituten	15
Organisering av VTT:s funktioner	15
Statligt stöd	16
4.5 Samhälleliga konsekvenser	17
4.6 Organisations- och personalkonsekvenser	17
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	18
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	18
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	18
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	19
DETALJMOTIVERING	20
1 LAGFÖRSLAG	20
1.1 Lag om Teknologiska forskningscentralen VTT Ab	20

1.2	Lag om ombildning av Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen till aktiebolag	21
1.3	Lag om ändring av lagen om Säkerhets- och kemikalieverket	23
1.4	Lag om ändring av 3 och 4 § i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven	25
1.5	Lag om ändring av lagen om måttenheter och mätnormalsystem	25
1.6	Lag om ändring av gentekniklagen	25
1.7	Lag om upphävande av 6 § i lagen om bolagisering av de funktioner vid Statens tekniska forskningscentral som hänför sig till utvecklingen och förvaltningen av intresseföretag	25
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	26
3	IKRAFTTRÄDANDE	26
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	27
	LAGFÖRSLAG	28
	1. Lag om Teknologiska forskningscentralen VTT Ab	28
	2. Lag om bildning av Teknologiska forskningscentralen VVT och Mätteknikcentralen till aktiebolag	30
	3. Lag om ändring av lagen om Säkerhets- och kemikalieverket	32
	4. Lag om ändring av 3 och 4 § i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven	34
	5. Lag om ändring av lagen om måttenheter och mätnormalsystem	35
	6. Lag om ändring av gentekniklagen	37
	7. Lag om upphävande av 6 § i lagen om bolagisering av de funktioner vid Statens tekniska forskningscentral som hänför sig till utvecklingen och förvaltningen av intresseföretag	38
	BILAGOR	39
	PARALLELLTEXTER	39
	3. Lag om ändring av lagen om Säkerhets- och kemikalieverket	39
	4. Lag om ändring av 3 och 4 § i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven	42
	5. Lag om ändring av lagen om måttenheter och mätnormalsystem	43
	6. Lag om ändring av gentekniklagen	48

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ska de statliga sektorforskningsinstituterna slås samman till större helheter. Statsrådet fattade den 5 september 2013 ett principbeslut om en totalreform av statens forskningsinstitut och forskningsfinansiering, som ska förbättra det finländska forsknings- och innovationssystemets förmåga att kunna reagera i snabbt föränderliga förhållanden och också effektivisera användningen av de nuvarande resurserna. Målet med reformen är att forskningen ska fungera som en strategisk resurs för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet.

Enligt principbeslutet ska Teknologiska forskningscentralen VTT (nedan *VTT*) och Mätteknikcentralen (nedan *MIKES*) slås samman. Den nya enhet som VTT och MIKES kommer att bilda ska bolagiseras.

Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet (Finnish Accreditation Service, FINAS) (nedan *FINAS*) levererar tjänster till bl.a. VTT. Ackrediteringsorganets verksamhet måste garanteras objektivitet och opartiskhet, och organet kan inte integreras i ett bolag till vilket det levererar tjänster. Sammanslagningen förutsätter att FINAS omplaceras utanför den nya enhet som bildas och integreras i Säkerhets- och kemikalieverket (nedan *Tukes*).

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Teknologiska forskningscentralen VTT

Teknologiska forskningscentralen VTT är ett forskningsinstitut som grundades 1942 och som sorterar under arbets- och näringsministeriet. Bestämmelser om forskningscentralen finns i lagen (953/2010) och förordningen (1012/2010) om Teknologiska forskningscentralen VTT. Bestämmelser om VTT finns förutom i lagen och förordningen om

VTT även i gentekniklagen (847/2004), arkivförordningen (1290/1987), miljöskydds-förordningen (1792/2009), luftvårdsförordningen (716/1982), förordningen om avfall (179/2012), statsrådets förordning om statsunderstöd för innovationer inom skeppsbyggnad (520/2012), förordningen om statens tjänstekollektivavtal (1203/1987) och statsrådets förordning om arbets- och näringsministeriet (1570/2011).

Målet för VTT:s verksamhet är att dels ta fram internationellt högklassig vetenskaplig och teknisk-ekonomisk kunskap och kompetens och att dels frambringa teknik och innovationer för näringslivets och det övriga samhällets behov. Genom sin verksamhet främjar VTT företagens teknologiska och ekonomiska konkurrenskraft och stöder planeringen och genomförandet av samhällspolitiken.

För att nå målen bedriver VTT forskning och avgiftsbelagd serviceverksamhet inom olika teknologiska sektorer och olika verksamhetsområden, kommersialiserar forskningsresultat, producerar experttjänster för teknikutveckling och teknikutnyttjande och utför bedömningar av överensstämmelse med kraven. VTT sköter en del av de uppgifter som ålagts VTT genom att utöva ägarstyrning i de aktiebolag som utför uppgifterna i fråga.

VTT har nettobudgeterats, och VTT:s bruttoutgifter 2013 uppgick till 284,6 miljoner euro, varav 91,5 miljoner euro (32 %) täcktes med ett omkostnadsanslag som anvisats i statsbudgeten.

Intäkterna från VTT:s samfinansierade och avgiftsbelagda verksamhet uppgick till 189,6 miljoner euro, varav andelen internationella intäkter var 52,5 miljoner euro (28 %). Den inhemska offentliga finansieringen utanför omkostnadsanslagen härrörde i huvudsak från Tekes (58,2 miljoner euro) och den utländska offentliga finansieringen i huvudsak från EU (30,7 miljoner euro). VTT:s intäkter från den avgiftsbelagda verksamheten 2013 uppgick till 77,9 miljoner euro.

I slutet av 2013 hade VTT 2 644 och de bolag i vilka VTT utövar ägarstyrning 319 anställda.

Staten finansierar VTT:s strategiska forskning via statsbudgeten. I VTT:s operativa verksamhet och bokföring skils den strategiska grundforskningen (icke-ekonomisk verksamhet) åt från den kundfinansierade uppdragsforskningen, som består av forskningstjänster på marknadsvillkor (ekonomisk verksamhet). VTT:s icke-ekonomiska verksamhet består av själv- och samfinansierad forskning, teknologilicensiering och generering av nya företag. VTT producerar tjänster för både finländska och internationella kunder. I samband med offentliga forsknings- och utvecklingsprojekt samarbetar VTT med både finländska och internationella universitet och forskningsinstitut.

Det huvudsakliga marknadsområdet för VTT:s verksamhet är Finland och EU. Vidare verkar VTT på andra strategienligt utvalda marknadsområden, såsom USA, Brasilien och Sydkorea. VTT deltar i Team Finland-verksamheten.

Överskottet från VTT:s avgiftsbelagda verksamhet styrs till VTT:s egen forskning, kompetensutveckling och spridning av forskningsresultat. Statsbudgetfinansieringen utgör ett villkor för att VTT också framöver ska kunna verka som ett statligt forskningsinstitut som genererar forskningsrelaterad genomslagskraft.

I lagen om Teknologiska forskningscentralen VTT har VTT tilldelats befogenhet att sköta en del av sina uppgifter genom att utöva ägarstyrning i aktiebolag som har bildats för uppgifterna i fråga och genom att svara för ägarstyrningen i dessa enligt 6 § i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007). Sedan början av 2010 har VTT fungerat likt en koncern enligt VTT Group-verksamhetsmodellen, inom ramen för vilken ämbetsverket utövar ägarstyrning i fyra av staten helägda aktiebolag som sköter vissa specialuppgifter.

VTT International Oy förvaltar VTT:s verksamhetsställen utomlands och sköter efter behov också andra uppgifter i anslutning till den internationella verksamheten. Bolaget sysselsätter några personer och har en omsättning på drygt 300 000 euro.

VTT Ventures Oy förvaltar i egenskap av holdingbolag delägarskapen i de intresseföretag som har grundats för att kommersialisera de tekniker som VTT har utvecklat. I intresseföretagen placeras för närvarande statsbudgetsanslag som kapital eller tekniker som apport. Bolaget sysselsätter några personer. De övriga intäkterna från affärsverksamheten uppgick 2013 till 340 000 euro. På grund av verksamhetens natur har bolaget ingen annan omsättning.

VTT Expert Services Oy driver VTT:s affärsverksamhet med anknytning till bedömning av överensstämmelse med kraven, testning, kontroll, certifieringstjänster och experttjänster. Bolaget har cirka 200 anställda, och 2013 var dess omsättning cirka 20 miljoner euro. VTT Expert Services Oy har också ett dotterbolag, Labtium Oy.

VTT Memsfab Oy inledde sin verksamhet i december 2010. Ämbetsverkets småserietillverkning av mikro- och nanoteknologiska komponenter har överförs från ämbetsverket till bolaget. Bolaget sysselsätter några personer och hade 2013 en omsättning på cirka 630 000 euro.

Mätteknikcentralen

Mätteknikcentralen är ett institut som grundades 1991 och som sorterar under arbets- och näringsministeriet. Mätteknikcentralen har i uppgift att upprätthålla och utveckla det nationella mätsystemet (metrologisystemet) och systemet för konstaterande av kompetens (ackrediteringssystemet). Dessutom sörjer centralen för att ordna det nationella mätnormalsystemet och den nationella kalibreringstjänsten. MIKES huvudkontor finns i Otnäs i Esbo. Själva byggnaden, som planerats med tanke på de metrologiska behoven, blev färdig 2005. Sedan 2011 har MIKES dessutom en enhet för kalibrering av och forskning i krafter och vätskeströmningar i Kajana.

Bestämmelser om MIKES administrativa ställning, uppgifter och dess direktion finns i lagen (1149/1990) och förordningen (678/1991) om mätteknikcentralen. Bestämmelser om mätnormalsystemet finns i lagen om måttenheter och mätnormalsystem

(1156/1993) och förordningen om mätnormalsystem (972/1994). Genom lagen om måttenheter och mätnormalsystem fastställs att måttenhetssystemet enligt den internationella avtalsregleringen ska iakttas och preciseras dessutom verksamhetsförutsättningarna för det nationella mätnormalsystemet. Bestämmelser om det nationella ackrediteringssystemet finns i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005).

Bestämmelser om MIKES finns dessutom i lagen om marin utrustning (1503/2011), tobakslagen (693/1976), lagen om godkännande av bedömningsorgan inom arbetarskyddet (1053/2010), lagen om frivilligt deltagande i miljölednings- och miljörevisionsordningen (121/2011), lagen om transport av farliga ämnen (719/1994), lagen om säker lastning och lossning av vissa bulkfartyg (1206/2004), lagen om gödsselfabrikat (539/2006), lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008), lagen om godkännande av alkohol för användning i trafik (1109/2010) och lagen om leksakers säkerhet (1154/2011).

MIKES verkar som nationellt metrologiinstitut inom vetenskaplig metrologi. MIKES upprätthåller och utvecklar det nationella mätnormalsystemet, svarar för realiseringen av SI-enhetssystemet och koordinerar det internationella samarbetet inom metrologi.

I MIKES uppgifter ingår att svara för den allmänna realiseringen och utvecklingen av det nationella mätnormalsystemet. För upprätthållandet av de nationella mätnormalerna svarar de nationella mätnormallaboratorierna, dvs. MIKES och de mätnormallaboratorier som MIKES har utsett. MIKES svarar för styrningen och övervakningen av de mätnormallaboratorier som MIKES har utsett.

MIKES verkar som nationellt mätnormallaboratorium inom längd, massa, tryck, temperatur, fukt, gasströmning, elektriska storheter, tids- och frekvensstorheter, akustiska storheter, vätskeströmning, kraft och vridmoment. Vid sidan av kalibrering av mätinstrument med krav på särskild exakthet inom dessa storheter utför MIKES bl.a. densitetskalibreringar. MIKES ordnar också semina-

rier och utbildning inom sitt verksamhetsområde.

MIKES deltar i utvecklingen av SI-systemet tillsammans med organisationerna inom den internationella meterkonventionen (General Conference on Weights and Measures (CGPM), The International Committee for Weights and Measures (CIPM) och The International Bureau of Weights and Measures (BIPM)) och representerar Finland i EURAMET e.V. (European Association of national Metrology Institutes). Via de internationella kontakterna kopplas Finland till det internationella mätsystemet.

Finland har anslutit sig till det internationella ekvivalensavtalet (CIPM Mutual Recognition Arrangement, CIPM MRA), enligt vilket de nationella mätnormallaboratorierna inom ramen för avtalet ömsedigt erkänner varandras mät- och kalibreringsintyg som likvärdiga.

I början av 2014 hade MIKES cirka 100 anställda. MIKES bruttoutgifter 2013 uppgick till 12,2 miljoner euro, varav FINAS andel var 2,7 miljoner euro.

Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet

I MIKES ingår Ackrediteringstjänsten FINAS, som är Finlands nationella ackrediteringsorgan. FINAS ackrediterar kalibrerings- och testlaboratorier, certifieringsorgan, kontrollinstitut, jämförelsemåtningsarrangörer samt utsläppshandels- och miljöverifierare. Ackrediteringstjänsten FINAS har dessutom i uppgift att utföra kompetensbedömningar utgående från specialkrav (t.ex. krav som myndigheterna har fastställt).

Ackrediteringstjänsten FINAS är Finlands nationella ackrediteringsorgan, som har i uppgift att tillhandahålla ackrediteringstjänster i enlighet med internationella kriterier. FINAS uppgifter har fastställts i lagen om mätteknikcentralen. FINAS verksamhet styrs och övervakas av delegationen för ackrediteringsärenden. Bestämmelser om delegationen finns i lagen och förordningen om mätteknikcentralen. För att garantera oberoende har FINAS verksamhet skilts åt från Mätteknikcentralens övriga verksamhet.

FINAS fungerar självständigt och objektivt i förhållande till de övriga aktörerna i samma organisation, kunderna och andra intressentgrupper. De tjänster som FINAS tillhandahåller är offentliga och jämlikt tillgängliga för alla som behöver dem.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Innovationsverksamhetens internationella utveckling

VTT:s nationella och internationella miljö förändras oavbrutet. Inom forskningen och utvecklingen avspeglar sig detta i en övergång från ett nationellt innovationssystem till internationella nätverk, en uppbyggnad av nya internationella kompetenskluster och en avreglering av den offentliga och nationella forskningsfinansieringen till förmån för internationell konkurrens.

Företagen skaffar i allt större utsträckning kompetens på det internationella planet, där kompetensen är den bästa och finns effektivast till hands. De s.k. BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) ser ut att ständigt stärka sin betydelse inom den internationella innovationsverksamheten i och med att de satsar stort på forskning. Dessutom bildar de en stark marknad för nya produkter och tjänster. Konsolideringen bland forskningsinstitutet avspeglar sig i Europa och också mer vittgående på det internationella planet. De små och specialiserade forskningsinstitutet allierar sig eller integreras i större forskningscenter. Sannolikt kommer respektive kompetens- och teknologisektor framöver att ha ett fåtal internationellt ledande forskningsorganisationer med en stark integrerande kompetens. De övriga aktörerna kommer att koncentrera sig på hemmamarknaden och fungera som underleverantörer till de stora forskningsinstitutet.

Den ovan beskrivna utvecklingen torde leda till att forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten också omvandlas till en servicenäring. Denna konsolideringsutveckling erbjuder VTT goda möjligheter till bl.a. internationell utvidgning, men förut-

sätter samtidigt verksamhetsfokusering och ökat affärsverksamhetstänkande.

Internationell jämförelse

Att VTT för närvarande har organiserats som en del av statsförvaltningen är exceptionellt jämfört med de centrala europeiska teknologiska forskningsorganisationerna (holländska Netherlands Organisation for Applied Scientific Research (TNO), tyska Fraunhofer-Gesellschaft, norska Stiftelsen for industriell og teknisk forskning (SINTEF) och svenska Research Institutes of Sweden (RISE)), som också är konkurrenter till VTT. Danish Technological Institute (DTI) i Danmark är en organisation i privat ägo som till skillnad från de ovan nämnda har koncentrerat sig mer på teknologitjänster.

De nationella metrologiinstitutet i Europa är oftast statliga institut, men det finns undantag. Den nationella skötseln av metrologisystemet som stöder sig på de internationella avtalen förutsätter inte någon särskild sammanlutnings- eller organisationsform.

Sverige

RISE är det svenska nätverket för forskningsinstitut. Verksamheten har ordnats så att den svenska staten till fullo äger holdingbolaget Rise Holding Ab, via vilket den offentliga finansieringen för närvarande kanaliseras till 18 forskningsinstitut. Rise Holding Ab äger tillsammans med privata ägare fyra bolag, under vilka ovan nämnda forskningsinstitut har placerats forskningssektorsvis. Eftersom Rise Holding Ab ägs av staten tillämpas den svenska statens ägarprinciper på företaget.

SP Mätteknik är Sveriges nationella metrologiinstitut och en av de nio tekniska avdelningarna vid SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB. Via Rise Holding AB äger den svenska staten SP Group, som vid sidan av moderbolaget SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut dessutom omfattar nio dotterbolag.

Norge

SINTEF är ett norskt forskningsinstitut som fungerar i stiftelseform. Det grundades i mitten av 1980-talet när tre forskningsinstitut slogs samman och ombildades till forskningsbolag med SINTEF som central aktieägare. SINTEF består numera av stiftelsen SINTEF, fyra självständiga aktiebolag och ett holdingbolag. Stiftelsen SINTEF har fyra forskningsavdelningar, som tillsammans med de olika aktiebolagen som har koncentrerat sig på olika forskningsfält bildar SINTEFs sju forskningsfält. SINTEFs omsättning 2013 uppgick till cirka 3 miljarder norska kronor (ca 400 miljoner euro). Den offentliga basfinansieringens andel uppgår till 20–30 procent av omsättningen. SINTEF har cirka 2 100 anställda.

Justervesenet (JV) är Norges nationella metrologiinstitut. JV är ett statligt institut som sorterar under det norska handels- och industridepartementet. JV:s uppgifter och ansvarsåligganden grundar sig på lag. JV svarar vid sidan av driften av det nationella metrologilaboratoriet dessutom för lagstadgade metrologiska uppgifter.

Danmark

DTI i Danmark hör till världens största privatägda forskningsinstitut och tillhandahåller teknologitjänster i form av teknologisk konsultation, test, certifiering och utbildning för såväl företag som organisationer inom den offentliga sektorn. DTI har en omsättning på cirka 140 miljoner euro och cirka 1 000 anställda.

Danish Fundamental Metrology (DFM) är det danska nationella metrologiinstitutet. DFM A/S ägs helt och hållet av Technical University of Denmark (DTU), men fungerar som ett självständigt företag. DFM upprätthåller mätnormaler, utför kalibreringar, bedriver forskning och tillhandahåller utbildning och konsultationstjänster. Institutets hela verksamhet hänförs till metrologi. DFM har cirka 30 anställda.

Tyskland

Fraunhofer-Gesellschaft grundades 1949 och är en icke-vinstdrivande självständig forskningsorganisation.

Fraunhofer-Gesellschaft, som är Europas största tekniska forskningsinstitut med cirka 20 000 anställda, får cirka 30 procent av omsättningen via offentlig basfinansiering (Förbundsrepubliken Tyskland och de tyska förbundsstaterna).

Physikalisch-Technische Bundesanstalt (PTB) är Tysklands nationella metrologiinstitut. Institutet grundades 1887 och är ett av världens mest traditionella, största och viktigaste metrologiinstitut. PTB sorterar under det tyska närings- och energiministeriet. Institutet har cirka 1 800 anställda och en årsbudget på cirka 140 miljoner euro.

Holland

Holländska TNO grundades genom lag 1985 och har deklarerats som en självständig, icke-vinstdrivande organisation. TNO iakttar företagsekonomiska principer. TNO är ett självständigt forskningsinstitut och oberoende av både offentliga och privata intressen. TNO:s tillgångsmassa har skilts åt från statens egendomsmassa. Eventuell vinst redovisas inte till staten. TNO:s offentliga basfinansiering uppgår till cirka 35 procent av omsättningen. TNO äger ett holdingbolag med 90 aktiebolag. I en del av de sist nämnda bolagen ingår också privata innehav.

Van Swinden Laboratory (VSL) är Hollands nationella metrologiinstitut. På uppdrag av den holländska staten upprätthåller och utvecklar VSL de nationella mätnormalerna; VSL är således ett privat företag med en offentlig uppgift. TNO Companies BV är aktieägare i VSL, som har cirka 100 anställda och en årsbudget på cirka 15 miljoner euro.

De viktigaste europeiska organisationerna som konkurrerar med VTT får i proportion till hela sin verksamhet samtliga ungefär lika mycket direkt offentlig finansiering som VTT. Den internationella trenden har varit att öka forskningsinstitutens självständighet genom att åtskilja dem från statens budgetekonomi. Även om formerna är mycket olika är målet att öka förmågan att reagera på föränd-

ringar i omvärlden, skapa kompanjonskap mellan företag och andra forskningsorganisationer och förbättra möjligheterna att agera friare på den finansiella marknaden.

EU-lagstiftningen

Statligt stöd

I Europeiska unionens allmänna gruppundantagsförordning om statligt stöd (kommissionens förordning 800/2008) och gemenskapens rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation (meddelande från kommissionen 96/C 45/06) finns bestämmelser om beviljandet och användningen av statligt stöd för forskning, utveckling och innovation. Medlemsstaterna kan stöda forskning och utveckling enligt ovan nämnda regler i syfte att stöda Europeiska unionens tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning. Det konkreta målet är att säkerställa att det beviljade stödet har allokerats optimalt, motsvarar marknadens behov och främjar konkurrensen utan att ändå förvränga denna.

Enligt ovan nämnda regler avses med en forskningsorganisation (research and knowledge-dissemination organisation) en enhet, såsom ett universitet eller forskningsinstitut, oavsett rättslig status (offentligrättslig eller privaträttslig organisationsform) eller finansiering, vars främsta syfte är att bedriva grundforskning, industriell forskning eller experimentell utveckling och sprida sina resultat genom undervisning, publikationer eller tekniköverföring. All vinst återinvesteras i dessa verksamheter, i spridning av deras resultat eller undervisning. Företag som utövar inflytande på en forskningsorganisation, t.ex. i sin egenskap av aktieägare eller medlemmar, ska inte ha något företräde till en sådan organisations forskningsresurser eller till de resultat denna alstrar.

Det aktiebolag som enligt förslaget ska bildas är på det sätt som ovan nämnda rambestämmelser förutsätter ett icke-vinstdrivande forskningsinstitut, vars vinst i sin helhet återinvesteras i bolagets egen forskning, kompetensutveckling och spridning av forskningsresultat. Bolaget fyller denna definition och

bereds genom denna samma villkor för sin forskning som konkurrenterna.

Bolaget måste dessutom i sin bokföring på ett transparent sätt kunna särredovisa den forskning som bedrivs på företagsekonomiska grunder (forskning med stöd av icke-offentlig finansiering) och den övriga verksamheten (forskning med stöd av offentlig finansiering). VTT:s nuvarande bokföring fyller redan nu detta insynskrav som bestämmelserna om statligt stöd förutsätter.

Ovan nämnda EU-bestämmelser om statligt stöd skapar grunderna för hur samarbetet mellan forskningsorganisationer och företag fungerar och hurdana statliga stöd som tillåts inom forskning, utveckling och innovation. Forskningsorganisationernas juridiska ställning saknar betydelse, varför det inte heller till denna del finns något hinder för att om-bilda ämbetsverket till ett aktiebolag.

Att kanalisera statlig budgetfinansiering till ett icke-vinstdrivande statligt bolag är möjligt enligt både de nationella bestämmelserna och EU-bestämmelserna om statligt stöd. Enligt bestämmelserna påverkar en bolagisering av VTT som sådan inte VTT:s möjligheter att eventuellt tillhandahålla tjänster på marknadsvillkor. Också inom den nuvarande mallen ska VTT i sin bokföring särredovisa den strategiska grundforskningen (icke-ekonomisk verksamhet) och forskningstjänsterna på marknadsvillkor (ekonomisk verksamhet).

Med tanke på de rättsliga grunderna för statligt stöd kan en bolagisering betraktas som en befogad ändring, eftersom den ökar öppenheten i VTT:s verksamhet. Bolagiseringen förbättrar konkurrenternas möjligheter att i fråga om den ekonomiska verksamheten följa upp att VTT inte med hjälp av statlig finansiering som erhållits för strategisk forskning försöker stöda sin marknadsställning inom den verksamhet som VTT bedriver på företagsekonomiska grunder.

Ackreditering

Bestämmelser om ackreditering inom Europeiska unionen finns i förordningen om ackreditering och marknadskontroll EG 765/2008.

2.3 Bedömning av nuläget

VTT:s verksamhet har utvecklats kraftigt under de senaste åren, och verksamheten är numera till stora delar företagsmässig. Konkurrenten i VTT:s omvärld hårdnar, och bl.a. universitetens självständiga ställning har förbättrats genom en reform av förvaltningsmodellerna. Också de internationella forskningsinstituten söker nya förvaltnings- och samarbetsstrukturer. VTT och de aktiebolag som VTT förvaltar fungerar som en koncern (VTT Group). Den nuvarande förvaltningsmodellen tillgodoser endast delvis VTT:s utvecklingsbehov. Därutöver skapar den en utmanande situation där ämbetsverket fungerar som "moderbolag", men ändå alltjämt måste iakttas de statliga skyldigheter och verksamhetsmodeller som gäller vanliga ämbetsverk samtidigt som det inte kan utnyttja alla de verksamhetsmodeller och verktyg som är möjliga i en företagskoncern. Ägarstyrningen och helhetskontrollen inom den s.k. VTT-koncernen är mer komplicerade och resurskrävande jämfört med sådana koncerner som avses i aktiebolagslagen.

Enligt rapporten från en av arbets- och näringsministeriet tillsatt utredare har VTT:s verksamhetsvillkor ansetts bli väsentligt bättre om VTT ombildas till ett av staten helägt icke-vinstdrivande aktiebolag som sköter en statlig specialuppgift och som opererar under arbets- och näringsministeriets ägarstyrning. Detta främjar den strategiska utvecklingen av VTT och minskar problemen inom ekonomin och förvaltningen. Bolagsformen förtydligar dels VTT-koncernens ledningsmodell och ledningsstrukturer och dels lagstiftningsgrunden för dessa.

VTT:s framtida strategiska utmaningar hänför sig i synnerhet till en övergripande internationalisering av verksamheten och en utveckling av kommersialiseringen av forskningsresultaten. Om VTT vill börja bedriva forskning i innovationskluster utanför Finland innebär det att VTT:s forskningsenheter i många fall måste verka i lokal aktiebolagsform. Utredningar och projekt pågår för närvarande i bl.a. Brasilien och Asien. Dylik internationell verksamhet är anmärkningsvärt

komplicerad så länge VTT fungerar i ämbetsverksform.

Det är nästan omöjligt för VTT att som ämbetsverk genom företagsförvärv och strategiska allianser utvidga kunnandet till nya kompetensområden som skulle komplettera VTT:s nuvarande starka teknologi- och innovationskompetens. Exempel på detta är bl.a. teknologibaserad konsultation inom affärsledning samt designkompetens.

VTT:s nuvarande förvaltningsmodell stöder inte VTT:s möjligheter att delta i framför allt internationella forskningsinstitutsarrangemang och utvecklingen av kommersialiseringsrelaterade verksamhetsmodeller. Om VTT ombildas till ett aktiebolag bedöms detta förbättra VTT:s strategiska konkurrenskraft att agera smidigt och framsynt enligt förändringsutmaningarna i VTT:s egen omvärld. En bolagisering av VTT medför större öppenhet och förtydligar VTT:s ställning med avseende på konkurrensrätten, bestämmelserna om statligt stöd och upphandlingslagstiftningen.

Statsbudgetfinansieringen kommer också framöver att utgöra ett villkor för att VTT ska kunna verka som ett statligt forskningsinstitut som genererar forskningsrelaterad genomslagskraft. Också VTT:s europeiska systemorganisationer som fungerar inom icke-ämbetsverksmodellen får statlig finansiering.

Universiteten har åtskilts från staten som ekonomiskt självständiga sammanslutningar eller stiftelser. VTT har en tydligare affärsverksamhetsprofil jämfört med universiteten och högskolorna, men som näringsidkare befinner sig VTT med sin nuvarande förvaltningsmodell ändå i en ogynnsammare position.

MIKES hör till de fem mest framstående metrologiinstituten i Europa och bedriver högklassig metrologisk forskning. MIKES-huset hör tekniskt sett till världens bästa metrologibyggnader, och husets egenskaper utnyttjas effektivt. MIKES forskning vidmakthåller högklassig teknisk och teoretisk sektorkompetens i Finland. MIKES centrala uppgift är att upprätthålla och utveckla kompetensen inom grundstorheter och primära mätnormaler samt att inom denna sektor och i anslutning till detta tillhandahålla spårbar-

hetstjänster och avancerade kalibreringstjänster.

MIKES har dessutom i uppgift att omsätta metrologin i praktiken och att ordna utbildning i branschen. MIKES har ett brett samarbete med forskningsinstitut inom andra förvaltningsområden. MIKES avtalslaboratorier (Aalto-universitetet, Strålsäkerhetscentralen (STUK), Meteorologiska institutet (MI), Geodetiska institutet (GI) och Finlands miljöcentral (SYKE)) hör via MIKES till det internationella metrologisystemet.

Akrediteringstjänsten FINAS är för närvarande en del av MIKES, men för att säkerställa FINAS oberoende och objektivitet har FINAS verksamhet skilts åt från MIKES övriga verksamhet. FINAS verksamhet passar väl in i den statliga myndighetsorganisationen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Propositionens målsättning är att förbättra VTT:s och MIKES förutsättningar att fullgöra sina centrala uppgifter, som består i att utveckla företagets konkurrenskraft, att förnya näringslivet och verksamheterna och att utveckla nya näringar och generera teknologiska forskningsdata och teknologisk kompetens för samhället och som stöd för den politiska beslutsprocessen, att svara för metrologisystemets funktion och att skapa internationella nätverk för finländsk forskning och innovation.

I aktiebolagsform kan den helhet som VTT och MIKES slås samman till bl.a. utnyttja för företagen sedvanliga ekonomiska och finansiella verksamhetsmodeller och verktyg, vilket förbättrar verksamhetens strategiska konkurrenskraft och möjligheterna att smidigt och framsynt agera på det sätt som förändringsutmaningarna i omvärlden kräver.

Målet är att skapa bättre möjligheter för en strategisk utveckling av VTT och MIKES. Dessutom minskar problempunkterna i ekonomin och förvaltningen samtidigt som den ekonomiska transparensen ökar.

Reformen har likaså som syfte att förtydliga och förenkla ledningsmodellen och ledningsstrukturerna för den koncernlika helheten samt lagstiftningsgrunden för dessa. Sammantaget är avsikten att den föreslagna reformen ska leda till att forskningsinstitutets verksamhet blir smidigare och mer kostnads effektiv än för närvarande.

3.2 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att Mätteknikcentralen och Teknologiska forskningscentralen VTT slås samman och ombildas till ett icke-vinstdrivande aktiebolag. Bolagets uppgift är att dels fungera som ett oberoende och objektivt forskningsinstitut och att dels främja ett övergripande utnyttjande av forskning och teknologi samt kommersialisering. Bolaget fungerar som nationellt metrologiinstitut i fråga om vilket verksamheten organiseras enligt de internationella verksamhetsprinciper som har avtalats inom den metrologiska sektorn. Staten ska äga hela aktiestocken i det bolag som bildas. Ägarstyrningen i bolaget ska utövas av arbets- och näringsministeriet. Verksamheten hos det bolag som bildas ska regleras i en lag, av vilken bolagets syfte, centrala uppgifter och verksamhetsprinciper framgår. FINAS integreras i Tukes, eftersom FINAS inte längre kan bevara sin objektivitet och sitt oberoende i ett bolag där det står i konstant kundkontakt till bolagets funktioner. I propositionen ingår förslag till ändringar av lagen om Säkerhets- och kemikalieverket och lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Bildande av aktiebolag

Det förberedande arbetet för bildande av ett bolag pågår. Efter att lagen har stadfästs är avsikten att bilda ett aktiebolag med ett litet aktiekapital med avseende på de förberedande åtgärder som krävs för att bilda bolaget,

varvid bolagets verksamhet kan inledas den 1 januari 2015.

VTT och MIKES upphör som statliga ämbetsverk den 1 januari 2015. Deras egendom, skulder och verksamhet med därtill anslutna avtal och förbindelser överförs på aktiebolaget. Egendomen överläts som apport. Vid sidan av apportegendomen placerar staten kapital i bolaget enligt det som har anvisats under moment 32.01.88 i statens första tilläggsbudgetproposition för 2014, uppskattningsvis 80 miljoner euro. Avsikten är att forma aktiebolagets kapitalstruktur så att den står i ändamålsenlig och skälig proportion till verksamhetens omfattning och natur.

Egendom

Aktiebolagets ingående balans uppgår till uppskattningsvis 240 miljoner euro. De materiella och immateriella anläggningstillgångar som överförs består av forskningsapparatur och forskningsutrustning, datoranläggningar och system, immateriella rättigheter (Intellectual Property Rights, IPR), kontormöbler och andra inventarier i VTT:s och MIKES bokföring av material och anläggningstillgångar. Värdet på de anläggningstillgångar som överförs som apport till aktiebolaget uppgår till cirka 75 miljoner euro. Beloppet inkluderar VTT:s och MIKES apportionerade i anläggningstillgångarna ingående värdepapper och övriga långfristiga placeringar, såsom aktierna i VTT Expert Services Oy, VTT International Oy, VTT Memsfab Oy och VTT Ventures Oy, vilka har ett bokföringsvärde på sammanlagt cirka 20 miljoner euro. Värderingsgrunden för de anläggningstillgångar som överförs utgörs av bokföringsvärdet. De omsättningstillgångar som överförs består av kemikalier och andra material och tillbehör som också värderas enligt bokföringsvärdet. Egendomen, de immateriella rättigheterna och affärsverksamheten i anslutning till FINAS och dess verksamhet övergår i Tukes besittning.

De kortfristiga fordringar som överförs till bolaget består av bl.a. kundfordringar och resultatregleringar på uppskattningsvis 83 miljoner euro. Det kort- och långfristiga främmande kapital som överförs uppgår till upp-

skattningsvis 81 miljoner euro och består av leverantörsskulder, erhållna förskott, resultatregleringar och övriga kort- och långfristiga skulder. I resultatregleringarna ingår bl.a. en semesterlöneskuld på uppskattningsvis 30 miljoner som hänför sig till VTT:s och MIKES affärsverksamhet. De av VTT förvaltade koordinationsmedlen som inte har tagits med i balansräkningen och som uppgår till uppskattningsvis 20 miljoner euro övergår i bolagets besittning.

Den ingående balansens storlek och struktur preciseras under beredningens gång och i samband med värderingen av apportegendomen. Enligt en preliminär bedömning uppgår värdet på den apportegendom som överförs till cirka 77 miljoner euro. Den slutliga värderingen av apportegendomen grundar sig på VTT:s och MIKES bokslut för räkenskapsperioden 2014. Ett apportutlåtande om den egendom som överförs ska begäras från en oberoende revisor.

Behandling av aktiebolaget i skattehänseende

Inom ramen för skattebestämmelserna om företagsarrangemang kan företagsverksamhet omorganiseras på vissa villkor utan att det medför skattepåföljder i inkomst-, mervärdes- eller överlåtelsebeskattningen.

För inkomstbeskattningens del motsvarar bolagiseringen som arrangemang verksamhetsöverlåtelse i enlighet med 52 d § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968). Överlåtelsen kan genomföras utan skattepåföljder på de villkor som nämns i paragrafen och med iakttagande av kontinuitetsprincipen. Centralskattenämndens förhandsavgörande nr 59/1999 gäller överlåtelse av ett statligt affärsverks hela affärsverksamhet som apport. Bestämmelserna om verksamhetsöverlåtelse kan tillämpas på överlåtelsen, eftersom de tillgångar och skulder i den affärsverksamhet som ska överlåtas överförs på det mottagande aktiebolaget till ett värde vid tidpunkten för överlåtelsen som inte har avskrivits i beskattningen medan aktiebolagets nya aktier fås som betalning och de anställda i samband med överlåtelsen övergår i det mottagande bolagets tjänst som så kallade gamla arbetstagare. Principerna

om verksamhetsöverlåtelse i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet kan tillämpas också på bolagiseringen av VTT och MIKES.

Enligt 43 § 1 mom. i lagen om överlåtelseskatt (931/1996) ska ett samfund befrias också från överlåtelseskatt vid verksamhetsöverlåtelse, om förutsättningarna enligt 52 d § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet uppfylls.

Det bolag som bildas är i likhet med andra aktiebolag i regel inkomstskattepliktigt enligt lagen om beskattning av inkomst i näringsverksamhet och också momsskyldigt. Av bolagets kostnader ska bolaget ersättas för mervärdesskattandelen i priset för anskaffningar och lokalhyror som ansluter sig till annan verksamhet än sådan företagsekonomisk verksamhet som drivs i form av affärsverksamhet enligt 1 § 1 mom. 1 punkten i mervärdesskattelagen (1501/1993). Ersättningen justeras årligen utifrån det senaste mervärdesskatteutfallet för bolaget.

I 19 a § i mervärdesskattelagen konstateras att som försäljning inom mervärdesbeskattningen betraktas inte sådan överlåtelse av varor och tjänster i samband med att en rörelse överläts helt eller delvis som sker till den som fortsätter rörelsen och denne tar i bruk de överlåtna varorna och tjänsterna för ett ändamål som berättigar till avdrag. Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen betalade 2013 sammanlagt cirka 22,7 miljoner euro i moms, varav momsandelen av hyresutgifterna var nästan 5,0 miljoner euro. För närvarande betalas VTT:s och MIKES momskostnader från momentet 32.01.29 i statsbudgeten. VTT och MIKES har momspliktiga inkomster som främst härrör från avgiftsbelagd forskning och service och från licensiering och försäljning av immateriella rättigheter och program; dessa inkomster uppgår till cirka 80 miljoner euro per år.

I den nya förvaltningssituationen måste VTT:s och MIKES lokalhyror höjas enligt momsprocentsatsen, dvs. med cirka en miljon euro per år, eftersom hyresvärden inte längre kan inkludera momsen i den hyra som hyresvärden debiterar (i fråga om forskning som bedrivs på andra än företagsekonomiska grunder). Enligt propositionen ska staten

kompensera det bolag som bildas för de momskostnader som följer av den nya organisationsformen och för ovan nämnda hyresförhöjningsandel.

Statlig finansiering som beviljas för i lagförslaget avsedda uppgifter som utförs på andra än företagsekonomiska grunder eller rekapisering som betalas av staten kan inte anses fylla kriterierna för förbjudet statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om europeiska unionens funktionssätt (FEUF).

Bolaget ska inte vara vinstdrivande, och staten som ägare ska inte få utdelningsinkomster från bolaget.

Konsekvenser för statsekonomi

Enligt propositionen ska VTT och MIKES ombildas till ett aktiebolag. Den ökade självständigheten och det ökade ekonomiska ansvaret skapar incitament och förutsättningar att ordna verksamheten mer effektivt och rationellt än för närvarande. Staten har alltså finansieringsansvar för bolaget i fråga om skötseln av de i lagförslaget tilldelade uppgifterna med undantag av den forskning som bedrivs på företagsekonomiska grunder. I statsbudgeten 2014 uppgick de för VTT och MIKES reserverade omkostnaderna till 97 miljoner euro. Dessutom har momskostnaderna betalats från moment 32.01.29 i statsbudgeten. Till följd av bolagiseringen ska anslaget till ämbetsverket utgå och omvandlas till statligt stöd för bolaget.

Enligt statsrådets principbeslut om en totalreform av statens forskningsinstitut och forskningsfinansiering ska budgetfinansieringen av VTT och MIKES före 2017 på årsnivå stegvis minskas med sammanlagt 21,2 miljoner euro jämfört med de budgetfinansierade forskningsutgifterna 2012. Statsunderstödet för 2015 uppskattas till cirka 87 miljoner euro.

För bolagiseringen ska under momentet 32.01.88 i statsbudgeten reserveras 80 miljoner euro för betalning av teckningspriset för aktierna och övrigt kapital i det aktiebolag som bildas. Därutöver återgår de oanvända transitoriska posterna under VTT:s och MIKES omkostnadsmoment till staten, och den andel av dessa som hänför sig till FINAS

verksamhet övergår till Tukes. Det sammanlagda beloppet av transitoriska poster i slutet av 2014 uppskattas till 30 miljoner euro. I en senare budgetproposition behandlas ersättningen av personalens tilläggs pensioner med statens medel efter att frågan har notifierats av EU.

Konsekvenser för affärsverksamheten

Enligt kalkylerna har det bolag som bildas förutsättningar att med sina inkomster täcka kostnaderna för verksamheten. Ombildningen till aktiebolag medför en del merkostnader, men dessa bestäms enligt samma grunder som för andra aktiebolag. Sådana kostnader uppstår närmast på basis av statsbeskattningen, arbetslöshets-, olycksfalls- och skadeförsäkringspremierna samt lönebikostnaderna. Pensionskostnaderna kvarstår på nuvarande nivå.

Den helhet som ska bolagiseras bildar en koncern i enlighet med aktiebolagslagstiftningen. Verksamheten mellan de olika koncerndelarna sker enligt avtal och räkningar på basis av debitering till marknadspris. Helheten uppgör också ett koncernbokslut enligt bokföringslagstiftningen. Lagstiftningen om offentlig upphandling gäller för bolaget.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Enligt propositionen upphör VTT och MIKES samtidigt som verksamheten överförs till aktiebolaget. Arbets- och näringsministeriets resultatstyrande roll i samband med VTT och MIKES ändras så att ministeriet utövar ägarstyrning i det bolag som bildas och sköter agerandet i anslutning till beviljande och övervakning av det statliga stödet. Ackrediteringsverksamheten med personal och resurser integreras i Tukes. MIKES uppgifter av myndighetskaraktär ska framöver skötas inom ramen för det nya bolaget, till vilket MIKES verksamhet med undantag av ackrediteringstjänsten överförs. På verksamheten inom ramen för de offentliga förvaltningsuppgifterna i anslutning till dessa uppgifter tillämpas de allmänna förvaltningslagarna. Bolaget åläggs skyldighet att vidta förbere-

delser enligt 12 § i beredskapslagen. De ändringar som föreslås påverkar inte nämnvärt andra myndigheters verksamhet. Sammantaget kan konsekvenserna för myndigheterna bedömas vara ringa.

Många lagar innehåller hänvisningar till Ackrediteringstjänsten FINAS. De nödvändiga tekniska ändringarna i den övriga lagstiftningen om ackrediteringsverksamhet utöver den som ingår i denna proposition ska beredas under 2014 samtidigt med de tekniska lagändringar (namnändringar) som krävs i sammanhanget. I beredningen har bestämmelserna i regionaliseringslagen (362/2002) beaktats. Enligt ett beslut från koordineringsgruppen för regionalisering är en separat utredning om regionalisering inte nödvändig.

4.3 Ägarstyrning samt närings- och innovationspolitisk styrning

VTT Ab ska vara ett statligt bolag med specialuppgifter. VTT Ab:s verksamhet styrs och följs upp på olika nivåer. Inom styrningen differentieras ägarstyrningen och den specialuppgiftsrelaterade närings- och innovationspolitiska styrningen. Ministeriet godkänner målsättningarna för bolagets styrelse. Målsättningarna delas upp i ägarpolitiska målsättningar, såsom soliditet, kostnadseffektivitet och resultat i bolagets verksamhet, och i närings- och innovationspolitiska målsättningar som utgår från bolagets specialuppgiftskaraktär och arbets- och näringsministeriets strategier.

Bestämmelser och riktlinjer för den statliga ägarpolitiken och ägarstyrningen finns i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007), regeringsprogrammet och statsrådets principbeslut om statens ägarpolitik 3.11.2011. Med statlig ägarstyrning avses i första hand utnyttjandet av statens rösträtt på bolagsstämmorna och andra åtgärder som staten vidtar för att utöva aktieägarens rättigheter. Arbets- och näringsministeriet utser på VTT Ab:s bolagsstämma en styrelse som ska realisera de av ägaren uppställda målen och övervaka och utvärdera genomförandet av dessa.

Enligt principbeslutet om statens ägarpolitik grundar sig statens ägarpolitiska mål i ett

bolag med specialuppgifter på ett så gott samhälleligt och ekonomiskt helhetsresultat som möjligt. Detta bedöms utifrån hur och till vilka kostnader bolaget når de mål och sköter de uppgifter som har fastställts av ministeriet, dvs. hur väl bolaget uppfyller sin samhälleliga serviceuppgift.

Arbets- och näringsministeriet ställer upp långsiktiga strategiska mål för bolaget, och målen ska justeras årligen. I ägarstyrningen av specialuppgiftsbolaget beaktas bolagets specialuppgift. De strategiska målen fastställs utifrån regeringsprogrammet och de arbets- och näringspolitiska mål som arbets- och näringsministeriet har fastställt.

Arbets- och näringsministeriet följer upp också bolagets soliditet, kostnadseffektivitet och produktivitet. Ministeriet ställer upp ett avkastningsmål för bolagets forskning på företagsekonomiska grunder.

4.4 Konkurrenspolitiska konsekvenser

VTT Ab ska vara ett statligt specialuppgiftsbolag som bedriver även ekonomisk verksamhet (forskning på företagsekonomiska grunder). VTT Ab ska fylla definitionen på en forskningsorganisation som kan beviljas stöd för forskning, utveckling och innovation inom FoUI-ramarna i EU:s bestämmelser om statligt stöd (gruppundantagsförordningen och FoUI (forskning, utveckling och innovation) -ramarna; de nuvarande ramarna gäller till 30.6.2014; för de nya bestämmelserna finns en första utkastsversion). Med avseende på lagstiftningen om statligt stöd ska det vara nödvändigt att i bokföringen särredovisa VTT Ab:s strategiska offentligt finansierade forskning och den företagsfinansierade forskningen. Dessa funktioner särredovisas redan nu i bokföringen hos det nuvarande ämbetsverket VTT. Dessutom drivs VTT Ab:s kommersiella funktioner redan nu i aktiebolagsform, och dessa bolag fortsätter som dotterbolag till VTT Ab.

VTT:s och MIKES roll bland forskningsinstituten

Inom den offentligt finansierade inhemska forskningen (Tekes-finansiering, finansiering från Finlands Akademi, det kommande finansiella instrumentet för strategisk forskning) konkurrerar VTT i Finland om samma finansiering som i synnerhet universiteten (t.ex. Aalto-universitetet, Tammerfors tekniska universitet, Uleåborgs universitet, Villmanstrands tekniska universitet), övriga forskningsinstitut inom Sammanslutningen för naturresurs- och miljöforskning (LY-NET), Geologiska forskningscentralen (GTK)) samt andra forskningsinstitut (t.ex. Skogsforskningsinstitutet (Metla). Samtidigt är både universiteten och forskningsinstituten också viktiga samarbetspartner för VTT, eftersom finansiärerna av den offentliga forskningen vanligen förutsätter breda samarbetskonsortier i sina projekt.

Inom den internationella forskningen (i synnerhet den EU-finansierade forskningen) konkurrerar VTT om finansieringen i synnerhet med andra internationella forskningsinstitut (t.ex. TNO, Fraunhofer-Gesellschaft, SINTEF) och universitet och delvis också med de finländska universiteten och forskningsinstituten. På samma sätt som inom den inhemska forskningen är konkurrenterna ofta också viktiga samarbetspartner i internationella forskningsprojekt.

Organisering av VTT:s funktioner

VTT har förlagt sina kommersiella experttjänster till det statsägda VTT Expert Services Oy, som fungerar på marknadsvillkor. Till VTT Expert Services Oy har överförts experttjänsterna, expertutredningarna och expertberäkningarna, tjänsterna för certifiering och godkännande, test-, kontroll- och analystjänsterna samt kalibreringstjänsterna. Inom VTT:s inhemska avgiftsbelagda forskning består VTT:s konkurrenter av åtminstone delvis universiteten, forskningsinstituten och yrkeshögskolorna. Till VTT:s forskning hänförs sig ofta också experimentell infrastruktur, som företagen normalt saknar (t.ex. sterila rum, IR inom energiforskning, biotek-

nik samt pilotmiljö för tryckt elektronik). Att utnyttja den dyra forskningsinfrastrukturen i småföretagens utvecklingsarbete hör också till VTT:s roller, dvs. att implementera forskningsrönen som praktisk nytta. Konkurrenterna inom den internationella avgiftsbelagda forskningen består närmast av de internationella VTT-jämförbara forskningsinstitutionen (samma som ovan) och delvis också universiteten. Liksom i det egna landet finns inom vissa teknologiska sektorer också expertföretag som fokuserar på forskning och som delvis kan betraktas som konkurrenter.

VTT:s nya bolagsformade verksamhetsmodell ska vara tillämplig med avseende på EU-bestämmelserna om statligt stöd och ska föranleda på grund av dessa inga andra åtgärder än att den offentligt finansierade och den företagsfinansierade verksamheten särredovisas i bokföringen. VTT:s vinstdrivande dotterbolag ska fungera på marknadsvillkor utan dispenser eller särposition. Bolaget ska leverera förvaltningstjänster till sina dotterbolag så att uppgifterna prissätts på marknadsvillkor och dotterbolagen debiteras utifrån de resurser som har använts för dessa.

För att säkerställa att konkurrensneutraliteten förverkligas ska VTT-koncernens avgiftsbelagda serviceverksamhet, med undantag av forskningen, i fortsättningen skötas av det icke-vinstdrivande dotterbolaget. Differentieringen av den strategiska forskningen och forskningen på företagsekonomiska grunder i VTT Ab ska ske enligt följande principer: Den ekonomiska respektive den icke-ekonomiska verksamheten differentieras med minst nuvarande exakthet. Rapporteringen bevaras på minst nuvarande nivå, och separata resultaträkningar för den ekonomiska respektive den icke-ekonomiska verksamheten uppgörs per räkenskapsperiod. Resultaträkningen över den ekonomiska verksamheten ska ge riktiga och tillräckliga uppgifter om intäkterna, kostnaderna och kostnadsmotvarigheten inom den ekonomiska verksamheten. Resultaträkningen framläggs som en not till det offentliga bokslutet och publiceras i årsredovisningen.

Bolaget ska följa upp och efter behov uppdatera grunderna för specifikationen. När verksamhetens natur så kräver ska bolaget vidta åtgärder för att föra över verksamheten

på marknadsvillkor till ett dotterbolag. Bestämmelser om det detaljerade innehållet i resultaträkningen för den ekonomiska verksamheten utfärdas efter behov genom förordning av arbets- och näringsministeriet. Om bedrivande av ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet i samma bolag orsakar konkurrenspolitiska problem ska arbets- och näringsministeriet ålägga VTT att genomföra en strukturell differentiering även för forskningens del.

MIKES är i praktiken den enda nationella aktören som upprätthåller metrologisystemet. Detta beror på att verksamheten har organiserats internationellt. Upprätthållandet av metrologisystemet är inte förknippat med någon kommersiell verksamhet, varför denna verksamhet inte heller i det nya bolaget kan förutses medföra någon risk med avseende på konkurrensneutraliteten. Konkurrensutsatt verksamhet hänför sig närmast till kalibreringen av mätinstrument med dess ringa omsättning.

Statligt stöd

Regleringen av statligt stöd utgår från att allt statligt stöd är förbjudet såvida det inte separat har föreskrivits vara tillåtet. I EU-lagstiftningen har vidare fastställts i vilka fall statligt stöd är tillåtet. Gruppundantagsförordningen om statligt stöd och Europeiska gemenskapens ramlagstiftning om statligt stöd till forskning, utveckling och innovation reglerar användningen av tillåtet statligt stöd (Gemenskapsramarna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation; 2006/C 323/01-bestämmelserna revideras under 2014, men de förändringar som är att vänta påverkar inte det som föreslås i detta lagförslag). Medlemsstaterna kan på det sätt som ramarna anger stöda dessa institutioner som är centrala med avseende på tillväxten, konkurrenskraften och sysselsättningen inom Europeiska unionen. Det konkreta målet är att säkerställa att det beviljade stödet har allokerats optimalt, motsvarar marknadens behov och främjar konkurrensen utan att förvränga denna.

Genom bolagiseringen föreslås ingen ändring av VTT:s grundläggande uppgift och

roll som forskningsinstitut, där genereringen av ny kunskap är lika viktig som att omsätta kunskapen i praktiken och att kommersialisera denna. I denna roll behöver VTT Ab offentlig finansiering för strategisk forskning på samma sätt som institutet har behövt som ämbetsverk. Forskningsinstitutets roll innefattar strategisk forskning för generering av ny kompetens. Sådan forskning är i alla centrala europeiska jämförelseländer beroende av offentlig finansiering. Sålunda ska den statliga budgetfinansieringen också efter bolagiseringen hänföras till VTT Ab:s strategiska forskning och ställas till VTT Ab:s disposition i form av finansiering av strategisk forskning.

4.5 Samhälleliga konsekvenser

Målet för VTT Ab:s verksamhet är att ta fram internationellt högklassig vetenskaplig och teknisk-ekonomisk kunskap och kompetens och att frambringa teknologi och innovationer för näringslivets och det övriga samhällets behov. Genom sin verksamhet främjar VTT Ab företagens teknologiska och ekonomiska konkurrenskraft och stöder planeringen och genomförandet av samhällspolitiken.

Målsättningen är att effektivisera MIKES och VTT:s samhälleliga genomslagskraft. En sammanslagning av dessa är till nytta för vardera organisationen. MIKES kompetens inom tillförlitligheten hos mätningar ger VTT:s tjänster ett nytt perspektiv. VTT:s bredare tillämpningsfält och kompetens i anslutning till detta gör det i sin tur lättare att tillämpa metrologi i större utsträckning än hittills. Sammanslagningen resulterar också i en operativ effektivitet genom att synergifördelarna utifrån den sammanslagna helhetens förvaltning utnyttjas. Fördelarna avspeglar sig som bättre tjänster för samhället och näringslivet.

Bolagiseringen underlättar den sammanslagna helhetens verksamhetsmöjligheter på den allt mer internationella forskningsmarknaden, vilket i sin tur främjar forskningscentralens möjligheter att skaffa internationellt högklassig kompetens och know-how. Internationellt högklassig kompetens är ett grund-

läggande villkor för att forskningscentralen ska kunna fullfölja sin uppgift i stöddandet av näringslivet och det övriga samhället.

4.6 Organisations- och personalkonsekvenser

Enligt propositionen ska VTT och MIKES slås samman och den nya helhet som uppkommer på detta sätt ombildas till ett av staten helägt icke-vinstdrivande specialuppgiftsbolag. För närvarande har ämbetsverken sammanlagt cirka 2 650 anställda, av vilka merparten är anställda i arbetsavtalsförhållande. De anställda i tjänsteförhållande är cirka 40. Propositionen har inga direkta konsekvenser för personalen. Personalens ställning ordnas genom tillämpning av bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i arbetsavtalslagen (55/2001) och statstjänstemannalagen (750/1994). Både VTT:s och MIKES tjänster dras in och tjänsteförhållandena på basis av dessa samt tjänsteförhållandena för viss tid upphör utan uppsägning. Personalen från vardera ämbetsverket övergår som s.k. gamla anställda till anställning i arbetsförhållande hos det nya bolaget från den 1 januari 2015. Övergången som gamla arbetstagare hänför sig till beräkningen av tidsfrister för olika anställningar. En avsiktsförklaring om ordnandet av personalens ställning har ingåtts med personalorganisationerna.

FINAS personal på cirka 25 anställda övergår till Tukes. Den personal som övergår omfattas alltså av regleringen gällande statstjänstemän respektive anställda i arbetsförhållande.

Avsikten är att villkoren för anställningarna för den personal som övergår avtalas genom kollektivavtal redan innan bolaget inleder sin verksamhet. På personalens ställning tillämpas dessutom bestämmelserna i statsrådets principbeslut om ordnande av statsanställdas ställning vid organisationsförändringar (FM 9/01/2006). De visstidsanställda i arbets- respektive tjänsteförhållande övergår i aktiebolagets tjänst för den tid anställningen varar.

Med anledning av bolagiseringen överförs den personal som övergår till aktiebolaget från systemet enligt lagen om statens pensioner till arbetspensionssystemet inom den pri-

vata sektorn. Vid bolagiseringen är principen att pensionsförmånerna för den personal som övergår till aktiebolaget tryggas och att det nya pensionsskyddet för dem som övergår motsvarar det nuvarande pensionsskyddet. Detta ordnas genom en särskild pensionsförsäkring. Den slutliga ansvarssumman för de rekapitaliserade kostnaderna för tilläggs-pensionsskyddet klargörs efter att tilläggs-pensionsskyddet har konkurrensutsatts. Tilläggs-pensionsskyddet gäller endast dem som har varit statsanställda utan avbrott från och med tiden före den 1 januari 1993. För personer som har anställts hos staten senare föreligger inget behov av tilläggs-pensionsskydd, eftersom pensionsskyddsnivån enligt statens och den privata sektorns arbetspensionssystem till dessa delar motsvarar varandra. Som en del av beredningen av bolagiseringen utreds pensionsskyddets förenlighet med Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd och inleds notifieringsförfarande.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och berednings-material

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet tillsammans med VTT och MIKES. Arbets- och näringsministeriet har också tillsatt en styrgrupp med uppgift att styra, stöda och följa upp beredningen. Propositionen grundar sig på statsrådets principbeslut av den 5 september 2013.

Forsknings- och innovationsrådet tillsatte 2011 en expertgrupp med uppgift att föreslå en totalreform av de statliga forskningsinstituten. Expertgruppen föreslog bl.a. att forskningsinstitutens struktur ska reformeras genom att slå samman forskningsinstituten till funktionellt och strukturellt starkare institut och att tvär- och mångvetenskapligheten i deras forskning ska stärkas.

Arbets- och näringsministeriet utsåg den 16 oktober 2012 en utredare för att utarbeta en bedömning av och ett åtgärdsförslag till förslag om en sammanslagning av vissa forskningsinstitut i anslutning till totalreformen av de statliga forskningsinstituten (ANM:s publikationer 5/2013, januari 2013).

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Begäran om yttrande sändes till 35 mottagare, varav 24 yttrade sig. I remissyttrandena understöddes en bolagisering. I nästan alla yttranden uttrycktes i anslutning till den statliga forskningsinstitutsreformen en oro för den framtida utvecklingen för nivån på VTT:s forskningsfinansiering.

Arbetsstagarorganisationernas kommentarer hänförde sig till tryggheten av personalens ställning, såsom hanteringen av tilläggs-pensionen. Konkurrenskonsekvenserna för VTT Ab:s verksamhet inom forskningsfältet uppmärksammades i remissyttrandena från konkurrens- och konsumentverket (KKV), Företagarna i Finland rf (FiF), Finlands näringsliv rf (EK), Teknologiindustrin rf (TT) och Villmanstrands tekniska universitet (LUT), till vars yttrande också Unifi rf hänvisade). Dessutom framfördes vissa närmast tekniska kommentarer i anslutning till MIKES och FINAS.

FOSU rf och Pardia rf förde i sitt gemensamma remissyttrande (som YTN rf, STTK rf och Akava rf omfattade) fram ställningen för personer med uppgifter för viss tid, tryggheten av pensionsförmånerna för den personal som övergår till aktiebolaget, vikten av att iakta principerna för överlåtelse av rörelse och särskilt ställningen för de anställda som övergår till Tukes. Personalorganisationerna vid VTT fäste uppmärksamhet vid att VTT:s förutsättningar för offentlig forskningsfinansiering måste tryggas också efter bolagiseringen. Dessutom måste metrologins status tryggas i lagen.

FiF betonade möjligheterna att fruktbart utnyttja forsknings- och utvecklingsbolagets forskningsinfrastruktur i småföretagens utvecklingsarbete. VTT Ab:s verksamhet får inte förvränga konkurrenskonstellationen i förhållande till expertföretagen. TT anser att VTT Ab:s innovationspolitiska ställning kunde vara till och med starkare än för närvarande, om bolagets verksamhet starkt stöder konkurrenskraften hos de företag som verkar i Finland. EK understöder en bolagisering av VTT och de organisations- och lagändringar

som föreslås i propositionen, men frågar sig på vilket sätt denna ökar VTT:s öppenhet. På en konkurrensutsatt marknad bör eventuella konkurrenss störningar vara så små som möjligt, vilket gäller också övriga offentliga forskningsinstitut och universitet.

KKV konstaterar i sitt utlåtande att den bästa lösningen för genomförandet av konkurrensneutraliteten skulle vara att helt skilja åt den ekonomiska och icke-ekonomiska verksamheten till olika bolag. I KKV:s utlåtande behandlas principerna för VTT Ab:s verksamhet och ekonomi och framläggs en detaljerad förteckning över principer för åtskiljande av den icke-ekonomiska respektive ekonomiska verksamheten. Om det inte går att ombilda den strategiska forskningen och forskningen på företagsekonomiska grunder till separata bolag, anser KKV principerna för bokföringsmässig differentiering vara centrala metoder för att genomföra konkurrensneutralitet i VTT Ab:s verksamhet. KKV anser att bolagiseringen ökar öppenheten i VTT:s verksamhet. KKV föreslår också att det ska föreskrivas om bemyndigande att utfärda förordning med avseende på den bokföringsmässiga differentieringen i VTT Ab.

Arbets- och näringsministeriet har efter att ha fått KKV:s utlåtande utvärderat VTT:s kundrelationer och deras karaktär. Den forskning som bedrivs på företagsekonomiska grunder anses i många avseenden vara nära anknuten till VTT:s strategiska forskning och även stödja den på ett betydande sätt. Emedan de eventuella inhemska konkurrenterna i fråga om forskningen kommer att vara universitet och högskolor, som också får såväl offentlig som privat forskningsfinansiering, har ministeriet bedömt att såväl offentligt finansierad som avgiftsbelagd forskning som sker på företagsekonomiska grunder kan bedrivas vid VTT Ab utan att konkurrensneutraliteten äventyras. I propositionen har beaktats de principer för bokföringsmässig differentiering som har framförts i KKV:s utlåt-

tande och som VTT Ab ska följa i sin verksamhet.

Finlands Akademi anser det viktigt att ombildningen av den juridiska personens form leder till att VTT i konkurrensen om forskningsfinansiering får en jämlik ställning jämfört med de övriga europeiska forskningsinstituten. Uleåborgs universitet föreslår att det fastslås en mer exakt arbetsfördelning mellan VTT Ab och universiteten. LUT fäster uppmärksamhet vid konkurrenskonstellationen mellan VTT Ab och universiteten. Arene rf, som representerar yrkeshögskolorna, anser liksom Tekes att bolagiseringen gör det möjligt att avveckla de tunga förvaltningsstrukturerna.

Försvarsministeriet föreslår en bestämmelse om beredskapsskyldighet för VTT Ab. Tukes fäster i sina yttranden uppmärksamhet vid vissa detaljer i FINAS-arrangemanget. MIKES framlägger synpunkter som talar för att metrologin ordnas som en självständig verksamhet och utgör en egen enhet i nya VTT Ab.

I beredningen har särskilt beaktats yttrandena om personalens ställning, konkurrensneutraliteten och detaljerna i FINAS-arrangemanget.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till den första tilläggsbudgetpropositionen för 2014 och budgetpropositionen för 2015.

Ett stort antal lagar och förordningar innehåller hänvisningar till VTT, MIKES och Ackrediteringstjänsten FINAS. De nödvändiga tekniska författningsändringarna (namnändringarna) till följd av överföringen av FINAS-tjänsten och av bolagiseringen av VTT och MIKES verkställs genom en separat proposition som lämnas till riksdagen hösten 2014.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Lag om Teknologiska forskningscentralen VTT Ab**

1 §. Syfte och ställning. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs om bolagets syfte. Aktiebolagets syfte är att främja näringslivets utveckling och förnyelse och att stöda planeringen och genomförandet av samhällspolitiken. Bestämmelsen preciserar men förändrar inte väsentligt VTT:s och MIKES nuvarande syfte. I 2 § föreslås närmare bestämmelser om bolagets uppgifter.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska bolaget utgöra ett aktiebolag i statens ägo och besittning. Bolaget ska höra till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, och arbets- och näringsministeriet ska ansvara för ägarstyrningen i bolaget. På det beslutsfattande som gäller innehavet och på ägarstyrningen tillämpas lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007). På verksamheten ska aktiebolagslagen tillämpas. Ministeriet styr bolagets verksamhet genom ett strategiskt styrdokument, som ska innehålla bl.a. effektmål och prioriterade områden.

2 §. Uppgifter. Enligt 1 mom. i paragrafen är bolagets uppgift att i egenskap av ett oberoende och objektivt forskningsinstitut främja att forskningen och teknologin tillgodosöks på ett mångsidigt sätt och kommersialiseras inom näringslivet och i samhället. Bolaget svarar också för den internationella verksamheten i anslutning till sin uppgift. Bolaget kan ha dotterbolag som sköter bolagets uppgifter.

I 2 mom. 1 punkten i paragrafen finns bestämmelser om bolagets strategiska forskning. Med strategisk forskning avses sådan tillämpad teknologisk forskning och teknologikutveckling och därtill anknutna prognoser för vilken bolaget får offentlig finansiering.

I 2 mom. 2 punkten föreslås bestämmelser om forskning som bedrivs på företagsekonomiska grunder. Forskningen på företagsekonomiska grunder ska producera teknologi- och innovationsbaserade forsknings- och

experttjänster. Forskningen på företagsekonomiska grunder skils åt från den strategiska forskningen.

I 2 mom. 3 punkten föreslås att bolaget verkar som nationellt metrologiinstitut inom vetenskaplig metrologi. Bolaget ska upprätthålla och utveckla det nationella metrologi- och mätnormalsystemet och den nationella kalibreringstjänsten samt bedriva strategisk forskning och forskning på företagsekonomiska grunder inom sektorn. De aktuella uppgifterna motsvarar MIKES nuvarande uppgifter med undantag för ackrediteringsenheten FINAS; bestämmelser om en överföring av enheten till ett statligt ämbetsverk utfärdas separat.

Enligt 3 mom. i paragrafen kan närmare bestämmelser om bolagets uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §. Ekonomiska verksamhetsprinciper. Enligt paragrafen ska bolaget vara ett icke-vinstdrivande forskningsinstitut, där den vinst som fås utifrån annan verksamhet än den strategiska forskningen och upprätthållandet av metrologisystemet återinvesteras i dess helhet i bolagets egen forskning, kompetensutveckling och spridning av forskningsresultat. På så sätt behåller bolaget sin karaktär som forskningsorganisation oavsett ombildningen av förvaltningsstrukturen. Då kan staten, Europeiska unionen och övriga offentliga finansiärer finansiera den strategiska forskningen på samma villkor som för närvarande. Ministeriet ställer upp ett avkastningsmål för den forskning som bolaget bedriver på företagsekonomiska grunder.

Den strategiska forskningen och forskningen på företagsekonomiska grunder ska särredovisas i bokföringen, och för dessa uppgörs separata resultaträkningar per räkenskapsperiod. Bestämmelser om detaljinnehållet i resultaträkningen för forskningen på företagsekonomiska grunder kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Detta är nödvändigt på grund av regleringen av statligt stöd och motsvarar VTT:s nuvarande verksamhetssätt. I fråga om den strategiska forskningen utgör bolaget en högskole- eller forskningsinstitutsliknande enhet

oavsett sin juridiska ställning och finansieringssättet. Till denna del är bolagets främsta syfte att bedriva grundforskning, industriell forskning eller experimentell utveckling och att sprida forskningsresultaten genom utbildning, publikationer eller tekniköverföring. All vinst återinvesteras i forskning, resultat-spridning eller undervisning.

4 §. Finansiering av bolaget. Enligt 1 mom. i paragrafen ska arbets- och näringsministeriet inom ramen för ett anslag i statsbudgeten bevilja bolaget verksamhetsfinansiering för annan forskning enligt denna lag än sådan som bedrivs på företagsekonomiska grunder.

Bolagiseringen ändrar inte bolagets grundläggande uppgift eller roll som forskningsinstitut. I denna roll behöver bolaget offentlig finansiering för strategisk forskning på samma sätt som det har behövt som ämbetsverk. Forskningsinstitutets roll omfattar strategisk forskning för generering av ny kompetens. I praktiken är sådan forskning i alla länder beroende av offentlig finansiering. Sålunda ska den statliga budgetfinansieringen också efter bolagiseringen allokeras till bolagets strategiska forskning och ställas till bolagets disposition i form av finansiering av strategisk forskning.

Av bolagets kostnader ska bolaget ersättas för mervärdesskattandelen i priset för anskaffningar och lokalhyror som ansluter sig till annan verksamhet än sådan som drivs i form av affärsverksamhet enligt 1 § 1 mom. 1 punkten i mervärdesskattelagen. I den finansiering som avses i 1 mom. i paragrafen beaktas bolagets mervärdesskattebaserade dolda kostnader i anslutning till lokalhyror.

5 §. Bolagets informationsskyldighet. Enligt paragrafen ska bolaget på ministeriets begäran ge ministeriet sådan information som behövs för att styra och övervaka bolaget. Ministeriets ägarstyrning förutsätter uppgifter i synnerhet om bolagets ekonomiska situation, förvaltning och risker, som ministeriet ska följa upp.

6 §. Bolagets skyldighet att vidta förberedelser. Bolaget ska genom en beredskapsplan och förberedelser för verksamhet under exceptionella förhållanden och genom andra åtgärder säkerställa att dess uppgifter kan skötas så bra som möjligt också under excep-

tionella förhållanden. Bestämmelsen motsvarar 12 § i beredskapslagen.

7 §. Professorstitel. I paragrafen ska föreskrivas om bolagets rätt att bevilja en person som är anställd vid bolaget rätten att använda titeln professor. Rätt att använda titeln professor ska kunna beviljas VTT Ab:s verkställande direktör och vid bolaget arbetande forskningsprofessorer och andra personer i ledande uppgifter som kräver särskild vetenskaplig kompetens. Beslut i ärendet ska fattas av bolagets styrelse. Bestämmelsen motsvarar innehållet i 4 § i statsrådets gällande förordning om Teknologiska forskningscentralen VTT, dock så att rätten att använda titeln ska prövas av bolaget. Möjligheten att bevilja rätt att använda titeln professor ska även i fortsättningen vara motiverad med beaktande av bolagets karaktär och position som nationellt sektorforskningsinstitut.

8 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

1.2 Lag om ombildning av Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen till aktiebolag

1 §. Överlåtelsefullmakt och det aktiebolag som ska bildas. Enligt paragrafen ska statsrådet bemyndigas att överlåta den egendom och de immateriella rättigheter som VTT och MIKES har i sin besittning samt deras affärsverksamhet till det aktiebolag som ska bildas och att teckna samtliga aktier i bolaget. I enlighet med detta bemyndigar statsrådet arbets- och näringsministeriet att genomföra överlåtelsearrangemangen. Överlåtelsefullmakten omfattar inte MIKES ackrediteringsenhet FINAS, som ska integreras i Tukes.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska det särskilt föreskrivas om bolagets verksamhet och ställning i lagen om Teknologiska forskningscentralen VTT Ab.

Enligt 3 mom. i paragrafen tecknar staten samtliga aktier i bolaget när bolaget bildas.

2 §. Överlåtelsevillkor. Enligt 1 mom. i paragrafen bestämmer statsrådet vilken egendom som överläts till aktiebolaget, värdet på denna och överlåtelsevillkoren. Statsrådet bestämmer också om övriga arrangemang i

samband med egendomsöverlåtelsen och aktiebolagsbildningen.

Enligt 2 mom. i paragrafen bestämmer statsrådet vilken del av egendomen som ska sättas in i aktiebolaget mot aktier. Apportegendomen överförs när bolaget inleder sin verksamhet efter det att lagen har trätt i kraft. Överlåtelsen sker utifrån statsrådets bemyndigande på basis av ett särskilt överlåtelsebrev med en specifikation av de tillgångar som överläts.

3 §. Beskattning. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs om behandlingen av bolaget i skattehänseende. Enligt paragrafen ska aktiebolaget inte betala överlåtelseskatt för egendomsöverlåtelsen enligt 1 och 2 § som apport. Skattefriheten enligt denna bestämmelse motsvarar till sin omfattning skattefriheten enligt 43 § 1 mom. i lagen om överlåtelseskatt. Något ansökningsförfarande förutsätts dock inte, eftersom det i detta fall kan anses vara klart att förutsättningarna för skattefrihet uppfylls.

I 2 mom. i paragrafen finns i form av en förtydligande bestämmelse en hänvisning till tillämpningen av 52 d § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet i samband med bolagiseringen. Vid bolagiseringen ska bestämmelserna om verksamhetsöverlåtelse iakttagas i tillämpliga delar och kontinuitetsprincipen tillämpas.

4 §. Ansvar för förbindelser. Enligt 1 mom. i paragrafen ska aktiebolaget efter det att egendomen har överförts till bolaget påta sig ansvaret för sådana skuld-, hyres-, service-, anskaffnings- och leveransavtal och för andra förbindelser som VTT och MIKES har förbundit sig till och som gäller den egendom och verksamhet som har överlåtits till bolaget. Den kommande bolagiseringen ska omnämnas i de avtal som Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen ingår före bolagiseringen.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs att eftersom en gäldenär kan ändras endast med fordringsägarens samtycke ska staten alltså ha sekundärt ansvar för sådana förpliktelser vilka föregår bolagsbildningen och för vilka inte överenskomms om något annat. Bestämelsen säkrar kontinuiteten i verksamheten och tjänsteutbudet i samband med bolagiseringen.

5 §. Ändring av de anställdas anställningsförhållande. Paragrafen innehåller bestämmelser om personalens ställning i samband med aktiebolagsbildningen.

Både VTT:s och MIKES tjänster dras in, och tjänsteförhållanden som baserar sig på dem samt tjänsteförhållanden för viss tid upphör utan uppsägning den 31 december 2014. De anställda övergår till aktiebolaget i arbetsavtalsförhållande från och med att bolaget inleder sin verksamhet. Likaså övergår MIKES och VTT:s personal i arbetsavtalsförhållande till bolaget då det har bildats. De visstidsanställda i arbetsavtalsförhållande övergår till visstidsanställning hos aktiebolaget för motsvarande visstidsperiod.

På de anställda och anställningsvillkoren tillämpas från och med att bolaget bildas vad som föreskrivs i principerna om verksamhetsöverlåtelse i lag eller vad som med stöd av denna föreskrivs eller bestäms och vad som avtalas i det kollektivavtal och anställningsavtal som binder bolaget.

6 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Samtidigt föreslås att lagen om Teknologiska forskningscentralen VTT och lagen om mätteknikcentralen upphävs.

I princip anses de åtgärder som krävs för verkställighet av en lag nuförtiden inte förutsätta någon uttrycklig bemyndigande bestämmelse. De åtgärder som krävs för verkställighet av lagen utgör den ansvariga myndighetens plikt, och vidtagandet av åtgärder förutsätter inte något separat bemyndigande även om en del av åtgärderna av praktiska skäl måste vidtas innan lagen träder i kraft. Trots detta föreslås för klarhetens skull att det i 3 mom. i paragrafen föreskrivs om att statsrådet får vidta åtgärder enligt 1 och 2 § i lagförslaget innan lagen träder i kraft. Bolagsordningen får fastställas och bolaget införas i handelsregistret. På så sätt är avsikten att säkra att det inte föreligger några lagtekniska hinder för att registrera det bolag som bildas innan lagen träder i kraft.

I 4 mom. i paragrafen föreskrivs om hur det sista bokslutet för VTT respektive MIKES ska göras upp och revisionen skötas. Eftersom bokslutet och revisionen gäller statliga ämbetsverks verksamhet, tillämpas de materiella bestämmelserna i lagen om statens

budget (423/1988), även om åtgärderna vidtas av aktiebolaget.

1.3 Lag om ändring av lagen om Säkerhets- och kemikalieverket

2 §. Uppgifter. Det föreslås att ackrediteringsuppgifterna enligt 1 § 1 och 3 mom. i lagen om mätteknikcentralen, som ska upphävas, fogas till Tukes uppgifter. Enligt den föreslagna ändringen får Tukes en ny uppgift, enligt vilken verket har till uppgift att övervaka och främja systemet för konstaterande av kompetens (*ackrediteringssystemet*). Dessutom föreslås att Tukes ska sköta uppgifter i anslutning till bedömning av kompetensen hos och ackreditering av bedömningsorgan i enlighet med vad som föreskrivs särskilt genom förordning av statsrådet. För denna uppgift ska Tukes ha en ackrediteringsenhet. Ackrediteringsenheten bildar en femte enhet vid Tukes och sorterar direkt under generaldirektören. Den föreslagna ändringen breddar Tukes verksamhetsfält.

2 a §. Nationellt ackrediteringsorgan. Det föreslås att en ny 2 a § fogas till lagen. Paragrafen ska innehålla bestämmelser om det nationella ackrediteringsorganet. Enligt 1 mom. i paragrafen ska de uppgifter som ansluter sig till ackrediteringssystemet skötas av Tukes ackrediteringsenhet (*Ackrediteringstjänsten FINAS*) i egenskap av nationellt ackrediteringsorgan. Paragrafen motsvarar dagens 1 a § i förordningen om mätteknikcentralen. Det föreslås att bestämmelsen om det nationella ackrediteringsorganet flyttas från förordningsnivå till lagnivå på grund av det nationella ackrediteringsorganets betydande uppgift. Bestämmelser om kraven på nationella ackrediteringsorgan finns i artikel 8 i förordningen om ackreditering och marknads kontroll.

I 2 mom. i paragrafen föreslås att Ackrediteringstjänsten FINAS inom ramen för statsbudgeten ska kunna sluta avtal med utländska organisationer om ömsesidigt erkännande av kompetens. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns för närvarande i 3 § i lagen om mätteknikcentralen.

4 §. Ledning och beslutanderätt. Det föreslås att 4 mom. i paragrafen ändras så att Tu-

kes generaldirektör i enskilda fall inte ska kunna förbehålla sig rätten att avgöra ärenden som gäller ackrediteringssystemet eller ackrediteringsärenden. Generaldirektören ska inte kunna förbehålla sig rätten att avgöra frågor om ackrediteringssubstans, i fråga om vilka beslutanderätten på samma sätt som nu ska fördelas mellan chefen för ackrediteringsenheten och delegationen för ackrediteringsärenden. Denna befogenhetsavgränsning tryggar för sin del ackrediteringsenhetens oberoende, objektiva och självständiga ställning. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 8 § i lagen om mätteknikcentralen.

Det föreslås att till lagen fogas ett nytt 5 mom. med närmare bestämmelser om utövandet av ackrediteringsenhetens beslutanderätt. I momentet föreslås att de ärenden som hör till ackrediteringsenheten avgörs av delegationen för ackrediteringsärenden, chefen för ackrediteringsenheten eller någon annan tjänsteman med befogenhet enligt arbetsordningen. Chefen för ackrediteringsenheten avgör andra ärenden i samband med ackrediteringssystemet eller ackrediteringar än sådana som avses i 5 a §. Innehållet i momentet motsvarar nuvarande praxis och befogenhetsfördelning. Motsvarande bestämmelser finns för närvarande i 2 a § i lagen om mätteknikcentralen.

Till skillnad från nuläget ska chefen för ackrediteringsenheten utses av Tukes generaldirektör. Avvikelsen kräver ingen lagändring, eftersom det i nuvarande 4 § i statsrådets förordning om Säkerhets- och kemikalieverket redan föreskrivs att generaldirektören utnämner chefen för en verksamhetsenhet som är direkt underställd honom eller henne. Enligt nuvarande 10 § i förordningen om mätteknikcentralen utnämns chefen för ackrediteringsenheten och dennes ställföreträdare av delegationen för ackrediteringsärenden. Att utnämningssrätten är förbehållen Tukes generaldirektör garanterar bättre ackrediteringsenhetens oberoende, eftersom det i delegationen för ackrediteringsenheten finns företrädare också för ackrediteringsenhetens kunder. I förvaltningsfrågor ska chefen för ackrediteringsenheten rapportera till generaldirektören på samma sätt som de övriga cheferna för respektive verksamhetsenheter vid

ämbetsverket. I 5 § 2 mom. i lagen om Säkerhets- och kemikalieverket föreskrivs att behörighetsvillkoren för chefen för en verksamhetsenhet som är direkt underställd generaldirektören är högre högskoleexamen, god förtrogenhet med tjänstens uppgiftsområde och i praktiken visad ledarförmåga. Samma behörighetskrav ska gälla också chefen för ackrediteringsenheten. Därför föreligger inget behov av att i lagen inkludera bestämmelser om behörighetskrav. Enligt 8 § 2 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994) kan bestämmelser om grunderna för utnämning till en tjänst efter behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 a §. Delegationen för ackrediteringsärenden. Det föreslås att det till lagen fogas en ny 5 a § med bestämmelser om delegationen för ackrediteringsärenden. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs att delegationen för ackrediteringsärenden har i uppgift att styra och övervaka ackrediteringsenhetens verksamhet. Motsvarande bestämmelse finns i 2 § 1 mom. i lagen om mätteknikcentralen. Bestämmelser om delegationens övriga uppgifter ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska arbets- och näringsministeriet tillsätta delegationen för ackrediteringsärenden för tre år i sänder. Motsvarande bestämmelser finns i 2 § i lagen om mätteknikcentralen.

I 3 mom. i paragrafen ska föreskrivas om statsrådets befogenhet att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om delegationen för ackrediteringsärendens uppgifter, sammansättning, arvoden och beslutanderätt kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom statsrådets förordning föreskrivs hur många delegationsmedlemmar som utses av arbets- och näringsministeriet. Genom statsrådets förordning kan också föreskrivas om att arbets- och näringsministeriet utser delegationens ordförande och vice ordförande. För närvarande finns bestämmelser om sammansättningen av delegationen för ackrediteringsärenden i 2 § 3 mom. i lagen om mätteknikcentralen.

Enligt den övergångsbestämmelse som föreslås i lagen ska de anställda som sköter de uppgifter som överförs övergå till Tukes med sina tjänster i och med överföringen av uppgifterna. I den föreslagna övergångsbestäm-

melsen föreskrivs att de övergående anställda bevarar de vid övergången gällande rättigheter och skyldigheterna med stöd av sina anställningsförhållanden. Det är fråga om allmänna tjänstemanna- och arbetsrättsliga rättigheter och skyldigheter som grundar sig på anställningar i tjänste- respektive arbetsförhållande.

Anställningsvillkoren i det mottagande ämbetsverket ska grunda sig på statens tjänste- och arbetskollektivavtal på centralnivå, de preciserande tjänstekollektivavtal som tillämpas i det mottagande ämbetsverket och ämbetsverkets arbetskollektivavtal enligt deras tillämpningsområden och i enlighet med vad som avtalats i dessa liksom även på gällande bestämmelser och föreskrifter och på beslut som ämbetsverket har fattat och avtal som det har ingått inom ramarna för sina befogenheter. Också lönen i det mottagande ämbetsverket ska enligt det ovan nämnda grunda sig på den mottagande organisationens lönesystem, så även de anställdas månadslön och förändringarna i denna.

De anställda i arbetsavtals- och tjänsteförhållande som sköter uppgifter för viss tid övergår i Tukes tjänst för den tid visstidsanställningen varar.

Löner som är högre än månadslönen enligt Tukes lönesystem garanteras under förutsättning att personens uppgifter vid Tukes till sin kravnivå motsvarar minst uppgifterna vid Mätteknikcentralen. Personen har i så fall rätt till ett lönetillägg som motsvarar skillnaden i förhållande till den månadslön som har betalats av Mätteknikcentralen.

I de fall där uppgiftens kravnivå inte kvarstår på den tidigare nivån, räknas lönetillägget som skillnaden mellan den lön som i den överlåtande organisationen skulle ha betalats i uppgifterna med lägre kravnivå och månadslönen i den mottagande organisationen. En ökning i en persons månadslön efter övergången sänker lönetillägget i euro med ett eurobelopp som motsvarar ökningen. Lönetillägget upphör i detta fall när månadslönen når upp till summan av månadslönen och lönetillägget vid övergången. Lönetillägget kvarstår i annat fall så länge som uppgifterna utan avbrott kvarstår på minst samma kravnivå som vid övergången till det mottagande ämbetsverket. I en visstidsanställning kvar-

står lönetillägget dock högst fram till viss-tidsanställningens utgång.

Om de uppgifter som hör till en tjänst förändras väsentligt och en ny tjänst inrättas i stället för den tidigare kan den nya tjänsten tillsättas utan att den förklaras ledig.

1.4 Lag om ändring av 3 och 4 § i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven

3 §. *Förhållandet till annan lagstiftning.*

4 §. *Definitioner.* Mätteknikcentralen, som nämns i paragraferna, ändras till Säkerhets- och kemikalieverket.

1.5 Lag om ändring av lagen om måttenheter och mätnormalsystem

3 §. *Måttenhetssystemet.* Enligt förslaget ska 3 § 2 mom. ändras så att närmare bestämmelser om grundenheterna och om sådana andra måttenheter som definieras utgående från dessa och om multiplerna av grundenheterna och andra måttenheter kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt förslaget ska 3 § 3 mom. ändras så att närmare bestämmelser om tids- och temperaturskalorna och om Finlands officiella tid kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §. *Användningen av måttenheterna.* Enligt förslaget ska 4 § 2 mom. ändras så att bestämmelser om att inom specialbranscher tillåta användning av andra måttenheter än de som baserar sig på det internationella måttenhetssystemet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §. *Nationella mätnormaler.* Handels- och industriministeriet, som nämns i 5 § 2, ändras till arbets- och näringsministeriet. Mätteknikcentralen, som nämns i 5 § 2 och 3 mom., ändras till Teknologiska forskningscentralen VTT Ab, som i lagen förkortas till VTT.

6 §. *Mätnormalers spårbarhet.* **7 §.** *Verkställande av det nationella mätnormalsystemet.* Mätteknikcentralen, som nämns i paragraferna, ändras till VTT.

8 §. *Kraven på nationella mätnormallaboratorier.* Mätteknikcentralen, som nämns i

paragrafen, ändras till VTT. Enligt förslaget ska 1 mom. 1 punkten i paragrafen ändras så att närmare bestämmelser om kraven på mätnormallaboratoriernas metrologiska och tekniska kompetens samt objektivitet och tillförlitlighet fastställs genom förordning av statsrådet. Enligt förslaget ska 1 mom. 2 punkten i paragrafen ändras så att bestämmelser om mätnormallaboratoriernas skyldighet att sörja för konfidentiell förvaring av uppgifter som de har fått fastställs genom förordning av statsrådet.

9 §. *Uppgifterna för nationella mätnormallaboratorier.* **10 §.** *Tillsynen över nationella mätnormallaboratorier.* **11 §.** *Avtal med nationella mätnormallaboratorier.* **12 §.** *Ordnanande av kalibreringar.* **13 §.** *Officiella kalibreringsintyg.* Mätteknikcentralen, som nämns i paragraferna, ändras till VTT.

15 §. *Närmare stadganden.* **16 §.** *Meddelande av föreskrifter och anvisningar.* Paragraferna upphävs, eftersom närmare bestämmelser om befogenhet att utfärda förordning ska finnas i 3 och 4 §.

1.6 Lag om ändring av gentekniklagen

5 §. *Gentekniknämnden.* Handels- och industriministeriet, som nämns i paragrafen, ändras till arbets- och näringsministeriet.

6 §. *Sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar.* Teknologiska forskningscentralen VTT, som nämns i paragrafen, ändras till Teknologiska forskningscentralen VTT Ab.

1.7 Lag om upphävande av 6 § i lagen om bolagisering av de funktioner vid Statens tekniska forskningscentral som hänför sig till utvecklingen och förvaltningen av intresseföretag

Enligt förslaget upphävs 6 § i lagen, som gäller beslutsfattandet om placeringen av Statens tekniska forskningscentralens industriella rättigheter och omkostnadsanslag i aktiebolaget liksom bestämmelsen om VTT Ventures placeringspolitik. Paragrafen, som har utformats för ämbetsverksformen, motsvarar inte behoven hos verksamheten i bolagsform.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt förslaget kan närmare bestämmelser om bolagets uppgifter och innehållet i resultaträkningen för forskningen på företagsekonomiska grunder mer i detalj utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om Tukes bedömning av kompetensen hos bedömningsorgan och om uppgifterna i anslutning till ackreditering utfärdas genom förordning av statsrådet. Statsrådet kan utfärda en förordning om ledningen och beslutanderätten i anslutning till ackrediteringssystemet.

Enligt förslaget kan närmare bestämmelser om grundenheterna i måttenhetssystemet och om sådana andra måttenheter som definieras utgående från dessa och om multiplerna av grundenheterna och andra måttenheter, om tids- och temperaturskalorna, om Finlands officiella tid och om implementeringen av andra måttenheter än de som baserar sig på det internationella måttenhetssystemet i specialbranscher utfärdas genom förordning av statsrådet.

Behovet av förordningar bedöms separat senare.

Med stöd av statsunderstödslagen kan efter behov bestämmelser om statsunderstöd till bolaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Enligt lagen om ändring av lagen om Säkerhets- och kemikalieverket flyttas ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen till Säkerhets- och kemikalieverket.

Delegationen för ackrediteringsärenden, som tillsattes av arbets- och näringsministeriet den 29 oktober 2013, fortsätter sin verksamhet fram till slutet av sin mandatperiod.

Om det i någon annan lag eller med stöd av en sådan utfärdade bestämmelser hänvisas till ackrediteringsenheten vid Mätteknikcen-

tralen, ska det anses att hänvisningen avser ackrediteringsenheten vid Tukes enligt den föreslagna lagen.

De anställda i arbetsavtals- och tjänsteförhållande vid Mätteknikcentralen som när den föreslagna lagen träder i kraft sköter sådana uppgifter enligt lagen om mätteknikcentralen som överförs till Tukes samt motsvarande tjänster och uppgifter överförs till Tukes när den föreslagna lagen träder i kraft.

Enligt den övergångsbestämmelse som föreslås i lagen ska de anställda som sköter de övergående uppgifterna övergå till Tukes med sina tjänster i och med överföringen av uppgifterna. I den föreslagna övergångsbestämmelsen föreskrivs att de anställda som övergår behåller de rättigheter och skyldigheter som gäller för deras anställningsförhållanden vid övergången. Det är fråga om allmänna tjänstemanna- och arbetsrättsliga rättigheter och skyldigheter som grundar sig på anställningarna i tjänste- respektive arbetsförhållande.

Anställningsvillkoren i det mottagande ämbetsverket ska grunda sig på statens tjänste- och arbetskollektivavtal på centralnivå, de preciserande tjänstekollektivavtal som tillämpas i det mottagande ämbetsverket och ämbetsverkets arbetskollektivavtal enligt deras tillämpningsområde och i enlighet med vad som avtalats i dessa liksom även på gällande bestämmelser och föreskrifter och på beslut som ämbetsverket har fattat och avtal som det har ingått inom ramarna för sina befogenheter. Också lönen i det mottagande ämbetsverket ska enligt det ovan nämnda grunda sig på den mottagande organisationens lönesystem, så även de anställdas månadslön och förändringar i denna.

För överföringen av en tjänst och uppgift behövs inte tjänstemannens eller arbetstagarens samtycke, såvida tjänsten eller uppgiften inte överförs till en annan pendlingsregion.

De anställda i arbetsavtals- och tjänsteförhållande som sköter uppgifter för viss tid övergår i Tukes tjänst för den tid visstidsanställningen varar.

Löner som är högre än månadslönen enligt Tukes lönesystem garanteras under förutsättning att personens uppgifter vid Tukes till sin kravnivå motsvarar minst uppgifterna vid Mätteknikcentralen. Personen har i så fall rätt

till ett lönetillägg som motsvarar skillnaden i förhållande till den månadslön som har betalats av Mätteknikcentralen.

I de fall där uppgiftens kravnivå inte kvarstår på den tidigare nivån, räknas lönetillägget som skillnaden mellan den lön som i den överlåtande organisationen skulle ha betalats i uppgifterna med lägre kravnivå och månadslönen i den mottagande organisationen. En ökning i en persons månadslön efter övergången sänker lönetillägget i euro med ett eurobelopp som motsvarar ökningen. Lönetillägget upphör i detta fall när månadslönen når upp till summan av månadslönen och lönetillägget vid övergången. Lönetillägget kvarstår i annat fall så länge som uppgifterna utan avbrott kvarstår på minst samma kravnivå som vid övergången till det mottagande ämbetsverket. I en visstidsanställning kvarstår lönetillägget dock högst fram till visstidsanställningens utgång.

Om de uppgifter som hör till en tjänst förändras väsentligt och en ny tjänst inrättas i stället för den tidigare kan den nya tjänsten tillsättas utan att den förklaras ledig.

I samband med den aktuella reformen ser det inte ut som om det förelåg särskilda tryck på förändringar i uppgiftsområdena för de tjänster som överförs. När förvaltningen centraliseras och synergifördelar eftersträvas kan uppgifterna i vissa tjänster dock ändra på så sätt väsentligt att tjänsten inte kan anses motsvara den tidigare tjänsten. Enligt 7 § i statstjänstemannaförordningen (971/1994) ska en tjänst förklaras ledig att sökas innan den tillsätts. För att trygga ställningen för personalen i anslutning till organisationsreformerna och för att bevara sakkunskapen är det dock ändamålsenligt att i övergångsbestämmelserna ta med en bestämmelse som gör det möjligt att tillsätta en tjänst med nytt innehåll utan att den förklaras ledig. I praktiken har detta vanligen inneburit att den person som tidigare har skött uppgifterna i en tjänst utnämns direkt till tjänsten med nytt innehåll.

Ärenden som har anhängiggjorts vid MIKES ackrediteringsenhet överförs när denna lag och lagen om ändring av lagen om Sä-

kerhets- och kemikalieverket träder i kraft till ackrediteringsenheten vid Tukes för behandling och avgörande.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Till verksamheten vid det bolag som ska bildas hänförs sig utövande av offentlig makt i fråga om vissa uppgifter vid MIKES. Enligt bestämmelserna har MIKES i uppgift att upprätthålla det nationella mätnormalsystemet och ordna den nationella kalibrerings-tjänsten. I samband med dessa uppgifter fattas förvaltningsbeslut, såsom förordnande av mätnormallaboratorier, samt utövas styrning och övervakning av de utsedda mätnormallaboratorierna. Till upprätthållandet och förvaltningen av mätnormalsystemet hänförs sig sålunda utövande av offentlig makt som kan betraktas som ringa.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts-säkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. I fråga om uppgifterna hos det bolag som ska bildas av VTT och MIKES är det inte fråga om betydande utövning av offentlig makt. Överföringen av de aktuella uppgifterna betraktas som ändamålsenliga.

Ackrediteringsenheten FINAS, till vilken hänförs sig utövning av offentlig makt, skils åt från den helhet som ska bolagiseras.

Det anses att lagen kan behandlas i normal lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om Teknologiska forskningscentralen VTT Ab**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Syfte och ställning

Teknologiska forskningscentralen VTT Ab (*bolaget*), som bedriver teknologisk forskning och utveckling, har som syfte att främja näringslivets utveckling och förnyelse och att stöda planeringen och genomförandet av samhällspolitiken.

Bolaget är ett aktiebolag som ägs av staten och är i statens besittning. Bolaget hör till arbets- och näringsministeriets (*ministeriet*) förvaltningsområde, och ministeriet svarar för ägarstyrningen av bolaget. Bestämmelser om det beslutsfattande som gäller innehav i och ägarstyrningen av bolaget finns i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007).

2 §

Uppgifter

Bolagets uppgift är att i egenskap av oberoende och objektivt forskningsinstitut främja det att forskningen och teknologin tillgodosöks på ett mångsidigt sätt och kommersialiseras inom näringslivet och i samhället. Bolaget svarar för den internationella verksamheten i anslutning till sin uppgift. Bolaget kan ha dotterbolag som sköter bolagets uppgifter.

För att sköta sina uppgifter ska bolaget

1) bedriva tillämpad teknologisk forskning och teknologiutveckling samt göra upp prognoser i anslutning till dessa (*strategisk forskning*),

2) producera teknologi- och innovationsbaserade forsknings- och experttjänster (*forskning på företagsekonomiska grunder*),

3) verka som nationellt metrologiinstitut inom vetenskaplig metrologi, upprätthålla och utveckla det nationella metrologisystemet och mätnormalsystemet och den nationella kalibreringstjänsten enligt det som särskilt föreskrivs samt bedriva strategisk forskning och forskning på företagsekonomiska grunder inom metrologi.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om bolagets uppgifter.

3 §

Ekonomiska verksamhetsprinciper

Bolagets syfte är inte att ge vinst. Ministeriet ställer upp ett avkastningsmål för bolagets forskning på företagsekonomiska grunder. Bolagets vinst används i dess helhet till bolagets egen forskning, kompetensutveckling och spridning av forskningsresultat. Den strategiska forskningen och forskningen på företagsekonomiska grunder ska särredovisas i bokföringen, och för dessa uppgörs separata resultaträkningar per räkenskapsperiod. Genom förordning av statsrådet kan bestämmelser utfärdas om det närmare innehållet i re-

sultaträkningen för forskningen på företags-ekonomiska grunder.

4 §

Finansiering av bolaget

Inom ramen för ett anslag i statsbudgeten beviljar ministeriet bolaget verksamhetsfinansiering för annan forskning enligt denna lag än sådan som bedrivs på företagsekonomiska grunder. Bestämmelser om statsunderstöd finns i statsunderstödslagen (688/2001).

Av bolagets kostnader ska det ersättas för mervärdesskatteandelen i priset för anskaffningar och i lokalhyror som ansluter sig till annan verksamhet än sådan företagsekonomisk verksamhet som drivs i form av affärsverksamhet enligt 1 § 1 mom. 1 punkten i mervärdesskattelagen (1501/1993). Ersättningen justeras årligen utifrån det senaste mervärdesskatteutfallet för bolaget. I finansieringen enligt 1 mom. beaktas bolagets mervärdesskattebaserade dolda kostnader i anslutning till lokalhyror.

5 §

Bolagets informationsskyldighet

Bolaget ska på ministeriets begäran ge ministeriet sådan information som behövs för att styra och övervaka bolaget.

6 §

Bolagets skyldighet att vidta förberedelser

Bolaget ska genom en beredskapsplan och förberedelser för verksamhet under exceptionella förhållanden och genom andra åtgärder säkerställa att dess uppgifter kan skötas så bra som möjligt också under exceptionella förhållanden.

7 §

Professorstitel

Bolaget kan bevilja bolagets verkställande direktör och vid bolaget anställda forskningsprofessorer och andra personer i ledande uppgifter som kräver särskild vetenskaplig kompetens rätten att använda titeln professor.

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ombildning av Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen till aktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Överlåtelsefullmakt och det aktiebolag som ska bildas

Statsrådet bemyndigas att till Teknologiska forskningscentralen VTT Ab (*bolaget*), som ska bildas för att fortsätta verksamheten vid Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen vilka hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, överlåta den egendom och de immateriella rättigheter som Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen har i sin besittning samt deras affärsverksamhet. Överlåtelsefullmakten gäller inte Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet eller egendom, immateriella rättigheter eller affärsverksamhet i anslutning till ackrediteringsenhetens verksamhet. Bestämmelser om ackrediteringsenhetens ställning finns i lagen om Säkerhets- och kemikalieverket (1261/2010).

Bestämmelser om bolagets verksamhet och ställning finns i lagen om Teknologiska forskningscentralen VTT Ab (XXX/2014).

När aktiebolaget bildas tecknar staten samtliga aktier i bolaget.

2 §

Överlåtelsevillkor

Statsrådet bestämmer vilken egendom som ska överlåtas, dess värde och överlåtelsevillkoren. Statsrådet bestämmer också om övriga arrangemang i samband med egendomsöverlåtelsen och bolagsbildningen.

Statsrådet bestämmer vilken del av egendomen som ska sättas in i aktiebolaget mot aktier.

3 §

Beskattnings

Bolaget är inte skyldigt att betala överlåtelseskatt för överlåtelse enligt 1 och 2 § mot aktier i det aktiebolag som bildas.

I inkomstbeskattningen iakttas bestämmelserna om verksamhetsöverlåtelse i 52 d § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968).

4 §

Ansvar för förbindelser

Bolaget svarar för sådana skuld-, hyres-, service-, anskaffnings- och leveransavtal och för andra motsvarande förbindelser som Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen har ingått under sin verksamhetstid och som gäller den egendom och verksamhet som har överlåtits till bolaget.

Staten har sekundärt ansvar för sådana förbindelser som enligt 1 mom. övergår på bolaget, om inte motparten godkänner att ansvaret överförs på bolaget. Bolaget är skyldigt att ersätta staten för det som staten betalar på basis av sitt ansvar enligt detta moment.

5 §

Ändring av de anställdas anställningsförhållande

I bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i arbetsavtalslagen (55/2001) och statstjänstemannalagen (750/1994) anges hur persona-

lens ställning ska ordnas. Tjänsterna vid Teknologiska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen dras in, och tjänsteförhållanden som baserar sig på dem samt tjänsteförhållanden för viss tid upphör utan uppsägning den 31 december 2014. De anställda övergår till bolaget i arbetsavtalsförhållande från och med den 1 januari 2015. Personal i arbetsavtalsförhållande vid Tekniska forskningscentralen VTT och Mätteknikcentralen anställs genom arbetsavtal hos bolaget den 1 januari 2015.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om Teknologiska forskningscentralen VTT (953/2010) och lagen om mätteknikcentralen (1149/1990).

Statsrådet får vidta åtgärder enligt 1 och 2 § innan lagen träder i kraft. Bolagsordningen för bolaget får fastställas och bolaget införs i handelsregistret innan denna lag träder i kraft.

På bokslutet för och revisionen av Teknologiska forskningscentralen VTT:s och Mätteknikcentralens sista verksamhetsperiod tillämpas vad som föreskrivs i de lagar som nämns i 2 mom. och i lagen om statsbudgeten (423/1988) och med stöd av denna. Bolaget sköter till denna del Teknologiska forskningscentralen VTT:s och Mätteknikcentralens uppgifter.

3.

Lag**om ändring av lagen om Säkerhets- och kemikalieverket**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Säkerhets- och kemikalieverket (1261/2010) 2 § 1 mom. 3 och 4 punkten och 4 § 4 mom., sådant det sistnämnda lyder i lag 766/2013, samt

fogas till 2 § 1 mom. en ny 5 punkt, till 2 § ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2—4 mom. blir 3—5 mom., till lagen en ny 2 a §, till 4§, sådan den lyder delvis ändrad i lag 766/2013, ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., och till lagen en ny 5 a § som följer:

2 §

Uppgifter

Säkerhets- och kemikalieverket har till uppgift att övervaka och främja

-
- 3) kemikaliesäkerhet,
 - 4) växtskyddsmedlens säkerhet och kvalitet, och
 - 5) systemet för konstaterande av kompetens (*ackrediteringssystemet*).

Säkerhets- och kemikalieverket ska dessutom sköta uppgifter i anslutning till bedömning av kompetensen hos bedömningsorgan och ackreditering av bedömningsorgan i enlighet med vad som föreskrivs särskilt genom förordning av statsrådet. För skötseln av denna uppgift har Säkerhets- och kemikalieverket en ackrediteringsenhet.

2 a §

Nationellt ackrediteringsorgan

De uppgifter som ansluter sig till ackrediteringssystemet sköts av Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhet (*Ackrediteringstjänsten FINAS*) i egenskap av nationellt ackrediteringsorgan.

Ackrediteringstjänsten FINAS kan inom ramen för statsbudgeten sluta avtal med utländska organisationer om ömsesidigt erkännande av kompetens.

4 §

Ledning och beslutanderätt

Generaldirektören kan i enskilda fall förbehålla sig rätten att avgöra andra ärenden än sådana som gäller ackrediteringssystemet eller ett ackrediteringsärende och som annars ska avgöras av en underordnad.

De ärenden som hör till ackrediteringsenheten avgörs av delegationen för ackrediteringsärenden, chefen för ackrediteringsenheten eller någon annan tjänsteman med befogenhet enligt arbetsordningen. Chefen för ackrediteringsenheten avgör andra ackrediteringsärenden inom ackrediteringssystemet än de som avses i 5 a §.

5 a §

Delegationen för ackrediteringsärenden

Ackrediteringsenhetens verksamhet styrs och övervakas av delegationen för ackrediteringsärenden.

Arbets- och näringsministeriet tillsätter delegationen för ackrediteringsärenden för tre år i sänder.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om delegationens uppgifter, sammansättning, arvoden och beslutanderätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Akrediteringsenheten vid Säkerhets- och kemikalieverket fortsätter den verksamhet som akrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen bedrivit.

Delegationen för akrediteringsärenden, som tillsattes av arbets- och näringsministeriet den 29 oktober 2013, fortsätter sin verksamhet till utgången av sin mandatperiod.

Om det i någon annan lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser hänvisas till akrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen, ska det anses att hänvisningen avser akrediteringsenheten vid Säkerhets- och kemikalieverket.

Den personal i arbetsavtals- och tjänsteförhållande vid Mätteknikcentralen som vid lagens ikraftträdande sköter de uppgifter enligt lagen om mätteknikcentralen (1149/1990) som överförs till Säkerhets- och kemikalieverket samt motsvarande tjänster och uppgifter överförs till Säkerhets- och kemikalieverket när denna lag träder i kraft. För överfö-

ringen av en tjänst och uppgift behövs inte tjänstemannens eller arbetstagarens samtycke, om inte tjänsten eller uppgiften överförs till en annan pendlingsregion.

Den personal i arbetsavtals- och tjänsteförhållande som sköter visstidsuppgifter övergår till anställning hos Säkerhets- och kemikalieverket för den tid visstidsanställningen varar.

De anställda som övergår behåller de rättigheter och skyldigheter som vid överföringen gäller enligt sina anställningsförhållanden.

Löner som är högre än månadslönen enligt Säkerhets- och kemikalieverkets lönesystem garanteras under förutsättning att personens uppgifter vid Säkerhets- och kemikalieverket till sin kravnivå motsvarar minst uppgifterna vid Mätteknikcentralen. Personen har i så fall rätt till ett lönetillägg som motsvarar skillnaden mellan den månadslön som har betalats av Mätteknikcentralen och den månadslön som betalas av Säkerhets- och kemikalieverket.

4.

Lag**om ändring av 3 och 4 § i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005) 3 § och 4 § 1 mom. 11 punkten som följer:

3 §

Förhållandet till annan lagstiftning

Hänvisas det någon annanstans i lagstiftningen till ackreditering eller därmed jämförbar bedömning av kompetens som görs av ackrediteringsenheten, ska denna lag tillämpas.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

—————

11) *ackrediteringsenhet* Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhet.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

De ackrediteringsbeslut som Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet har meddelat innan denna lag trädde i kraft förblir i kraft i enlighet med villkoren för dem.

Ärenden som har anhängiggjorts för konstaterande av kompetensen hos organ som bedriver testning, kontroll, certifiering och kalibrering och som är anhängiga när denna lag träder i kraft ska behandlas och avgöras enligt denna lag.

—————

5.

Lag**om ändring av lagen om måttenheter och mätnormalsystem**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om måttenheter och mätnormalsystem (1156/1993) 15 och 16 §,
ändras 3 § 2 och 3 mom., 4 § 2 mom., 5 § 2 och 3 mom., 6 § 2 mom., 7 §, det inledande stycket samt 1 och 2 punkten i 8 §, 9 § 2 mom., 10 och 11 §, 12 § 1 och 2 mom. samt 13 § 1 mom., av dem 9 § 2 mom. och 12 § 2 mom. sådana de lyder i lag 496/2006, som följer:

3 §

Måttenhetssystemet

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om grundenheterna och om sådana andra måttenheter som bestäms utifrån dessa och om multiplerna av grundenheterna och andra måttenheter.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om tids- och temperaturskalorna och om Finlands officiella tid.

4 §

Användningen av måttenheterna

Genom förordning av statsrådet kan bestämmelser utfärdas om att användning av andra måttenheter än de som baserar sig på det internationella måttenhetssystemet är tillåtna inom specialbranscher.

5 §

Nationella mätnormaler

Arbets- och näringsministeriet avgör i vilken omfattning nationella mätnormaler upprätthålls över de måttenheter som nämns i 1

mom. Teknologiska forskningscentralen VTT Ab (*VTT*) lämnar till arbets- och näringsministeriet förslag om upprättande av nationella mätnormaler.

VTT ska se till att de nationella mätnormaler som har upprättats med stöd av 2 mom. upprätthålls.

6 §

Mätnormalers spårbarhet

VTT ska se till att de nationella mätnormaler kan spåras enligt 1 mom.

7 §

Verkställande av det nationella mätnormalsystemet

VTT svarar för det allmänna genomförandet och utvecklandet av det nationella mätnormalsystemet samt styr och övervakar detta.

I upprätthållandet av det nationella mätnormalsystemet och i skötseln av uppgifterna inom detta bistås VTT av nationella mätnormallaboratorier. Som sådana verkar VTT:s mätteknikfunktion och de mätnormallaboratorier som VTT har utsett.

8 §

Kraven på nationella mätnormallaboratorier

VTT utser ett laboratorium till ett nationellt mätnormallaboratorium och bestämmer vilka nationella mätnormaler laboratoriet ska upprätthålla efter att laboratoriet har gett sitt samtycke och VTT har ingått ett avtal enligt 11 § med laboratoriet samt då VTT har utrett att

1) laboratoriets verksamhet uppfyller de krav på metrologisk och teknisk kompetens, objektivitet och tillförlitlighet som närmare bestäms genom förordning av statsrådet,

2) laboratoriet förmår sörja för att de uppgifter som det har fått förblir konfidentiella enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet, och

9 §

Uppgifterna för nationella mätnormallaboratorier

VTT kan besluta om avvikelser från skyldigheten enligt 1 mom. för ett nationellt mätnormallaboratorium att bedriva metrologisk forskning i anknytning till upprätthållande och utvecklande av de nationella mätnormalerna, om det med tanke på intressentgruppernas centrala behov finns tillgång till nationella mätnormaler med tillräcklig metrologisk noggrannhet.

10 §

Tillsynen över nationella mätnormallaboratorier

VTT utövar tillsyn över de nationella mätnormallaboratorier som VTT har utsett.

VTT ska återkalla ett beslut genom vilket VTT utsett ett nationellt mätnormallaboratorium, om laboratoriet inte uppfyller kraven

enligt 8 § eller sköter sina uppgifter enligt denna lag.

11 §

Avtal med nationella mätnormallaboratorier

VTT ska med ett nationellt mätnormallaboratorium som VTT har utsett närmare avtala om skötseln av de uppgifter som laboratoriet har enligt 9 och 12 § och om ersättning för eventuella kostnader. Dessutom ska VTT med det nationella mätnormallaboratoriet komma överens om nödvändiga arrangemang för att tillsynen över laboratoriet ska kunna utövas.

12 §

Ordning av kalibreringar

VTT ska se till att det finns tillgång till kalibreringar med tillräcklig och tillförlitlig noggrannhet. Dessutom ska VTT ordna tillgången till internationellt spårbara kalibreringar, om en nationell mätnormal enligt 5 § 2 mom. inte har upprättats.

VTT ska dessutom sörja för tillgången på spårbara kalibreringar av mätnormalerna för de kalibreringslaboratorier som har ackrediterats med stöd av lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överenskommelse med kraven (920/2005). Vid behov ska nationella mätnormallaboratorier som VTT utsett användas som hjälp.

13 §

Officiella kalibreringsintyg

VTT och de nationella mätnormallaboratorierna ska utfärda officiella kalibreringsintyg över sådana kalibreringar av mätinstrument som de utfört enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag**om ändring av gentekniklagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gentekniklagen (377/1995) 5 § 2 mom. och 6 § 2 mom., sådana de lyder, 5 § 2 mom. i lag 847/2004 och 6 § 2 mom. i lag 955/2010, som följer:

5 §

Gentekniknämnden

 Nämndens medlemmar ska företräda åtminstone jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt miljöministeriet. I nämnden ska också finnas företrädare för etisk expertis.

6 §

Sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar

 Sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar inom genteknikområdet är inom respektive verksamhetsområde Livsmedels- säkerhetsverket, Institutet för hälsa och välfärd, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi, Skogs- forskningsinstitutet, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Finlands miljöcentral, Arbetshälsoinstitutet och dessutom Teknologiska forskningscentralen VTT Ab.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om upphävande av 6 § i lagen om bolagisering av de funktioner vid Statens tekniska forskningscentral som hänför sig till utvecklingen och förvaltningen av intresseföretag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna lag upphävs 6 § i lagen om bolagisering av de funktioner vid Statens tekniska forskningscentral som hänför sig till utvecklingen och förvaltningen av intresseföretag (850/2009).

2 §
Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 28 maj 2014

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Näringsminister *Jan Vapaavuori*

*Bilagor
Parallelltexter*

3.

Lag

om ändring av lagen om Säkerhets- och kemikalieverket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Säkerhets- och kemikalieverket (1261/2010) 2 § 1 mom. 3 och 4 punkten och 4 § 4 mom., sådant det sistnämnda lyder i lag 766/2013, samt
fogas till 2 § 1 mom. en ny 5 punkt, till 2 § ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2—4 mom. blir 3—5 mom., till lagen en ny 2 a §, till 4§, sådan den lyder delvis ändrad i lag 766/2013, ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., och till lagen en ny 5 a § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Uppgifter

Säkerhets- och kemikalieverket har till uppgift att övervaka och främja

-
- 3) kemikaliesäkerhet, *samt*
 - 4) växtskyddsmedlens säkerhet och kvalitet.
-

Föreslagen lydelse

2 §

Uppgifter

Säkerhets- och kemikalieverket har till uppgift att övervaka och främja

-
- 3) kemikaliesäkerhet,
 - 4) växtskyddsmedlens säkerhet och kvalitet, *och*
 - 5) systemet för konstaterande av kompetens (ackrediteringssystemet).
- Säkerhets- och kemikalieverket ska dessutom sköta uppgifter i anslutning till bedömning av kompetensen hos bedömningsorgan och ackreditering av bedömningsorgan i enlighet med vad som föreskrivs särskilt genom förordning av statsrådet. För skötseln av denna uppgift har Säkerhets- och kemikalieverket en ackrediteringsenhet.*
-

2 a §

Nationellt ackrediteringsorgan

De uppgifter som ansluter sig till ackrediteringssystemet sköts av Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhet (Ackrediteringstjänsten FINAS) i egenskap av nationellt ackrediteringsorgan.

Ackrediteringstjänsten FINAS kan inom ramen för statsbudgeten sluta avtal med utländska organisationer om ömsesidigt erkännande av kompetens.

4 §

Ledning och beslutanderätt

Generaldirektören kan i enskilda fall förbehålla sig rätten att avgöra ett ärende som annars ska avgöras av en underordnad.

4 §

Ledning och beslutanderätt

Generaldirektören kan i enskilda fall förbehålla sig rätten att avgöra *andra* ärenden än sådana som gäller ackrediteringssystemet eller ett ackrediteringsärende och som annars ska avgöras av en underordnad.

De ärenden som hör till ackrediteringsenheten avgörs av delegationen för ackrediteringsärenden, chefen för ackrediteringsenheten eller någon annan tjänsteman med befogenhet enligt arbetsordningen. Chefen för ackrediteringsenheten avgör andra ackrediteringsärenden inom ackrediteringssystemet än de som avses i 5 a §.

5 a §

Delegationen för ackrediteringsärenden

Ackrediteringsenhetens verksamhet styrs och övervakas av delegationen för ackrediteringsärenden.

Arbets- och näringsministeriet tillsätter delegationen för ackrediteringsärenden för tre år i sänder.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om delegationens uppgifter, sammansättning, arvoden och beslutanderätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ackrediteringsenheten vid Säkerhets- och kemikalieverket fortsätter den verksamhet

som ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen bedrivit.

Delegationen för ackrediteringsärenden, som tillsattes av arbets- och näringsministeriet den 29 oktober 2013, fortsätter sin verksamhet till utgången av sin mandatperiod.

Om det i någon annan lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser hänvisas till ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen, ska det anses att hänvisningen avser ackrediteringsenheten vid Säkerhets- och kemikalieverket.

Den personal i arbetsavtals- och tjänsteförhållande vid Mätteknikcentralen som vid lagens ikraftträdande sköter de uppgifter enligt lagen om mätteknikcentralen (1149/1990) som överförs till Säkerhets- och kemikalieverket samt motsvarande tjänster och uppgifter överförs till Säkerhets- och kemikalieverket när denna lag träder i kraft. För överföringen av en tjänst och uppgift behövs inte tjänstemannens eller arbetstagarans samtycke, om inte tjänsten eller uppgiften överförs till en annan pendlingsregion.

Den personal i arbetsavtals- och tjänsteförhållande som sköter visstidsuppgifter övergår till anställning hos Säkerhets- och kemikalieverket för den tid visstidsanställningen varar.

De anställda som övergår behåller de rättigheter och skyldigheter som vid överföringen gäller enligt sina anställningsförhållanden.

Löner som är högre än månadslönen enligt Säkerhets- och kemikalieverkets lönesystem garanteras under förutsättning att personens uppgifter vid Säkerhets- och kemikalieverket till sin kravnivå motsvarar minst uppgifterna vid Mätteknikcentralen. Personen har i så fall rätt till ett lönetillägg som motsvarar skillnaden mellan den månadslön som har betalats av Mätteknikcentralen och den månadslön som betalas av Säkerhets- och kemikalieverket.

4.

Lag**om ändring av 3 och 4 § i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005) 3 § och 4 § 1 mom. 11 punkten som följer:

Gällande lydelse

3 §

Förhållandet till annan lagstiftning

Hänvisas det någon annanstans i lagstiftningen till ackreditering eller därmed jämförbar bedömning av kompetens som görs av *mätteknikcentralen* eller av dess ackrediteringsenhet, skall denna lag tillämpas.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

11) *ackrediteringsenhet* mätteknikcentralens ackrediteringsenhet.

Föreslagen lydelse

3 §

Förhållandet till annan lagstiftning

Hänvisas det någon annanstans i lagstiftningen till ackreditering eller därmed jämförbar bedömning av kompetens som görs av ackrediteringsenheten, ska denna lag tillämpas.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

11) *ackrediteringsenhet* **Säkerhets- och kemikalieverkets** ackrediteringsenhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De ackrediteringsbeslut som Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet har meddelat innan denna lag trädde i kraft förblir i kraft i enlighet med villkoren för dem.

Ärenden som har anhängiggjorts för konstaterande av kompetensen hos organ som bedriver testning, kontroll, certifiering och kalibrering och som är anhängiga när denna lag träder i kraft ska behandlas och avgöras enligt denna lag.

5.

Lag**om ändring av lagen om måttenheter och mätnormalsystem**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om måttenheter och mätnormalsystem (1156/1993) 15 och 16 §,
ändras 3 § 2 och 3 mom., 4 § 2 mom., 5 § 2 och 3 mom., 6 § 2 mom., 7 §, det inledande stycket samt 1 och 2 punkten i 8 §, 9 § 2 mom., 10 och 11 §, 12 § 1 och 2 mom. samt 13 § 1 mom., av dem 9 § 2 mom. och 12 § 2 mom. sådana de lyder i lag 496/2006, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

3 §

*Måttenhetssystemet**Måttenhetssystemet*

Grundenheterna definieras närmare genom förordning. Genom förordning stadgas också om sådana andra måttenheter som definieras utgående från grundenheterna och om multiplerna av grundenheterna och de andra måttenheterna.

Genom förordning stadgas om tids- och temperaturskalorna.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om grundenheterna och om sådana andra måttenheter som bestäms utifrån dessa och om multiplerna av grundenheterna och andra måttenheter.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om tids- och temperaturskalorna och om Finlands officiella tid.

4 §

4 §

*Användningen av måttenheterna**Användningen av måttenheterna*

Genom förordning kan användningen av andra måttenheter än de som baserar sig på det internationella måttenhetssystemet tillåtas inom specialbranscher.

Genom förordning av statsrådet kan bestämmelser utfärdas om att användning av andra måttenheter än de som baserar sig på det internationella måttenhetssystemet är tillåtna inom specialbranscher.

5 §

Nationella mätnormaler

Handels- och industriministeriet avgör i vilken omfattning nationella mätnormaler upprätthålls över de måttenheter som nämns i 1 mom. Mätteknikcentralen gör framställningar till ministeriet om upprättande av nationella mätnormaler.

Mätteknikcentralen skall se till att de nationella mätnormaler som har upprättats med stöd av 2 mom. upprätthålls.

6 §

Mätnormalers spårbarhet

Mätteknikcentralen skall se till att de nationella mätnormalerna kan spåras enligt 1 mom.

7 §

Verkställande av det nationella mätnormalsystemet

Mätteknikcentralen svarar för den allmänna verkställigheten och för utvecklandet av det nationella mätnormalsystemet samt leder och övervakar det.

Uppgifterna i anknytning till det nationella mätnormalsystemet sköts av nationella mätnormallaboratorier, vilka är mätteknikcentralen och de laboratorier som centralen utser.

8 §

Kraven på nationella mätnormallaboratorier

Mätteknikcentralen utser ett laboratorium till ett nationellt mätnormallaboratorium och bestämmer vilka nationella mätnormaler laboratoriet skall upprätthålla efter att laboratoriet har gett sitt samtycke och centralen har ingått ett avtal enligt 11 § med laboratoriet samt då centralen har utrett att

5 §

Nationella mätnormaler

Arbets- och näringsministeriet avgör i vilken omfattning nationella mätnormaler upprätthålls över de måttenheter som nämns i 1 mom. *Teknologiska forskningscentralen VTT Ab (VTT) lämnar till arbets- och näringsministeriet förslag om upprättande av nationella mätnormaler.*

VTT skall se till att de nationella mätnormaler som har upprättats med stöd av 2 mom. upprätthålls.

6 §

Mätnormalers spårbarhet

VTT ska se till att de nationella mätnormalerna kan spåras enligt 1 mom.

7 §

Verkställande av det nationella mätnormalsystemet

VTT svarar för det allmänna genomförandet och utvecklandet av det nationella mätnormalsystemet samt styr och övervakar detta.

I upprätthållandet av det nationella mätnormalsystemet och i skötseln av uppgifterna inom detta bistår VTT av nationella mätnormallaboratorier. Som sådana verkar VTT:s mätteknikfunktion och de mätnormallaboratorier som VTT har utsett.

8 §

Kraven på nationella mätnormallaboratorier

VTT utser ett laboratorium till ett nationellt mätnormallaboratorium och bestämmer vilka nationella mätnormaler laboratoriet ska upprätthålla efter att laboratoriet har gett sitt samtycke och VTT har ingått ett avtal enligt 11 § med laboratoriet samt då VTT har utrett att

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) laboratoriets verksamhet uppfyller de krav på metrologisk och teknisk kompetens, objektivitet och tillförlitlighet som närmare stadgas genom förordning,

2) laboratoriet kan se till att uppgifter som det fått förblir konfidentiella enligt vad som närmare anges i en förordning och

1) laboratoriets verksamhet uppfyller de krav på metrologisk och teknisk kompetens, objektivitet och tillförlitlighet som närmare bestäms genom förordning av statsrådet,

2) laboratoriet förmår sörja för att de uppgifter som det har fått förblir konfidentiella enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet, och

9 §

Uppgifterna för nationella mätnormallaboratorier

Mätteknikcentralen kan besluta om avvikelser från skyldigheten enligt 1 mom. för ett nationellt mätnormallaboratorium att bedriva metrologisk forskning i anknytning till upprätthållande och utvecklande av de nationella mätnormalerna, om det med tanke på intressentgruppernas centrala behov finns tillgång till nationella mätnormaler med tillräcklig metrologisk noggrannhet.

10 §

Tillsynen över nationella mätnormallaboratorier

Mätteknikcentralen utövar tillsyn över de nationella mätnormallaboratorier som den har utsett.

Mätteknikcentralen skall återkalla ett beslut genom vilket den utsett ett nationellt mätnormallaboratorium, om laboratoriet inte uppfyller kraven enligt 8 § eller sköter sina uppgifter enligt denna lag.

11 §

Avtal med nationella mätnormallaboratorier

Mätteknikcentralen skall med ett nationellt mätnormallaboratorium som den har utsett närmare avtala om skötseln av de uppgifter som laboratoriet har enligt 9 och 12 § och om ersättning för eventuella kostnader. Dessutom skall centralen med laboratoriet komma överens om behövliga arrangemang för att tillsy-

9 §

Uppgifterna för nationella mätnormallaboratorier

VTT kan besluta om avvikelse från skyldigheten enligt 1 mom. för ett nationellt mätnormallaboratorium att bedriva metrologisk forskning i anknytning till upprätthållande och utvecklande av de nationella mätnormalerna, om det med tanke på intressentgruppernas centrala behov finns tillgång till nationella mätnormaler med tillräcklig metrologisk noggrannhet.

10 §

Tillsynen över nationella mätnormallaboratorier

VTT utövar tillsyn över de nationella mätnormallaboratorier som VTT har utsett.

VTT ska återkalla ett beslut genom vilket VTT utsett ett nationellt mätnormallaboratorium, om laboratoriet inte uppfyller kraven enligt 8 § eller sköter sina uppgifter enligt denna lag.

11 §

Avtal med nationella mätnormallaboratorier

VTT ska med ett nationellt mätnormallaboratorium som VTT har utsett närmare avtala om skötseln av de uppgifter som laboratoriet har enligt 9 och 12 § och om ersättning för eventuella kostnader. Dessutom ska VTT med det nationella mätnormallaboratoriet komma överens om nödvändiga arrangemang för att

nen över laboratoriet skall kunna utövas.

12 §

Ordnande av kalibreringar

Mätteknikcentralen skall se till att det finns tillgång till kalibreringar med tillräcklig och tillförlitlig noggrannhet. Dessutom skall centralen ordna tillgången till internationellt spårbara kalibreringar, om en nationell mätnormal enligt 5 § 2 mom. inte har upprättats.

Mätteknikcentralen skall dessutom sörja för tillgången till spårbara kalibreringar av mätnormalerna för de kalibreringslaboratorier som har ackrediterats med stöd av lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överenskommelse med kraven (920/2005). Vid behov skall nationella mätnormallaboratorier som centralen utsett användas som hjälp.

tillsynen över laboratoriet ska kunna utövas.

12 §

Ordnande av kalibreringar

VTT ska se till att det finns tillgång till kalibreringar med tillräcklig och tillförlitlig noggrannhet. Dessutom ska *VTT* ordna tillgången till internationellt spårbara kalibreringar, om en nationell mätnormal enligt 5 § 2 mom. inte har upprättats.

VTT ska dessutom sörja för tillgången på spårbara kalibreringar av mätnormalerna för de kalibreringslaboratorier som har ackrediterats med stöd av lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överenskommelse med kraven (920/2005). Vid behov ska nationella mätnormallaboratorier som *VTT* utsett användas som hjälp.

13 §

Officiella kalibreringsintyg

Mätteknikcentralen och de nationella mätnormallaboratorierna skall utfärda officiella kalibreringsintyg över sådana kalibreringar av mätinstrument som de utfört enligt denna lag.

13 §

Officiella kalibreringsintyg

VTT och de nationella mätnormallaboratorierna ska utfärda officiella kalibreringsintyg över sådana kalibreringar av mätinstrument som de utfört enligt denna lag.

15 §

Närmare stadganden

Om de uppgifter som enligt denna lag hör till mätteknikcentralen stadgas närmare genom förordning.

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

(upphävs 15 §)

16 §

Meddelande av föreskrifter och anvisningar

Handels- och industriministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter om tillämpningen av en förordning som har utfärdats

(upphävs 16 §)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

med stöd av denna lag.

Mätteknikcentralen kan meddela de nationella mätnormallaboratorierna närmare anvisningar om verkställande av det nationella mätnormalsystemet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag**om ändring av gentekniklagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gentekniklagen (377/1995) 5 § 2 mom. och 6 § 2 mom., sådana de lyder, 5 § 2 mom. i lag 847/2004 och 6 § 2 mom. i lag 955/2010, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

5 §

*Gentekniknämnden**Gentekniknämnden*

 Nämndens medlemmar skall företräda åtminstone handels- och industriministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och miljöministeriet. I nämnden skall också finnas företrädare för etisk expertis.

 Nämndens medlemmar ska företräda åtminstone jord- och skogsbruksministeriet, *arbets- och näringsministeriet*, social- och hälsovårdsministeriet *samt* miljöministeriet. I nämnden ska också finnas företrädare för etisk expertis.

6 §

6 §

*Sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar**Sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar*

 Sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar inom genteknikområdet är inom respektive verksamhetsområde Arbetshälsoinstitutet, Finlands miljöcentral, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi, Institutet för hälsa och välfärd, Livsmedels-säkerhetsverket, Skogsforskningsinstitutet, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, Teknologiska forskningscentralen VTT, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet.

 Sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar inom genteknikområdet är inom respektive verksamhetsområde Livsmedels-säkerhetsverket, Institutet för hälsa och välfärd, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi, Skogsforskningsinstitutet, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Finlands miljöcentral, Arbetshälsoinstitutet och *dessutom* Teknologiska forskningscentralen VTT *Ab*.

 Denna lag träder i kraft den 20 .
